

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Řešení úpadku dlužníka v insolvenčním řízení konkursem

Solution of Debtor's Bankrupt in the Insolvency Proceeding by Bankruptcy

Student: Bc. Martina Weczerková

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Dagmar Bařinová, Ph.D.

Ostrava 2014

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Martina Weczerková**
Studijní program: N6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6202T049 Účetnictví a daně
Specializace: 00 Účetnictví a daně
Téma: **Řešení úpadku dlužníka v insolvenčním řízení konkursem**
Solution of Debtor's Bankrupt in the Insolvency Proceeding by Bankruptcy

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Základní charakteristika insolvenčního řízení
 3. Konkurs z hlediska právního, účetního a daňového
 4. Vyhodnocení konkursního řízení v praxi
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

BŘEZINOVÁ, Hana. *Ekonomické aspekty insolvenčního zákona*. Praha: BOVA POLYGON, 2009. 200 s. ISBN 978-80-7273-159-6.
HÁSOVÁ, Jiřina a Tomáš MORAVEC. *Insolvenční řízení*. Praha: C. H. Beck, 2013. 280 s. ISBN 978-80-7400-459-9.
KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Komentář*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010. 1100 s. ISBN 978-80-7400-320-2.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

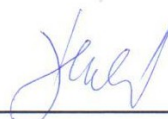
Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Dagmar Bařinová, Ph.D.**

Datum zadání: 22.11.2013

Datum odevzdání: 25.04.2014



Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry



prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně. Přílohy č. 1, 2 a 3 dané mi k dispozici, jsem samostatně doplnila.“

V Ostravě dne 25. 04. 2014

Bc. Martina Weczerková

Bc. Martina Weczerková

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Základní charakteristika insolvenčního řízení.....	7
2.1	Vznik a vývoj insolvenčního práva.....	7
2.2	Podstata a zásady insolvenčního řízení	10
2.3	Úpadek a hrozící úpadek	11
2.4	Subjekty insolvenčního řízení.....	12
2.4.1	Insolvenční soud	13
2.4.2	Dlužník	14
2.4.3	Věřitelé a věřitelské orgány.....	14
2.4.4	Insolvenční správce.....	17
2.4.5	Likvidátor	20
2.4.6	Státní zastupitelství	21
2.5	Formy řešení úpadku.....	22
2.5.1	Konkurs	22
2.5.2	Reorganizace	22
2.5.3	Oddlužení	23
2.5.4	Zvláštní způsob řešení úpadku.....	24
3	Konkurs z hlediska právního, účetního a daňového	26
3.1	Právní hledisko konkursu	26
3.1.1	Moratorium.....	27
3.1.2	Zahájení insolvenčního řízení.....	28
3.1.3	Prohlášení konkursu.....	29
3.1.4	Uplatnění pohledávek v insolvenčním řízení	30
3.1.5	Majetková podstata	34
3.1.6	Konečná zpráva.....	36
3.1.7	Rozvrh	37
3.1.8	Uspokojení pohledávek věřitelů	37
3.1.9	Zrušení konkursu	38
3.2	Účetní hledisko	39
3.2.1	Vedení účetnictví v konkursu.....	39
3.2.2	Účetní závěrka	40
3.2.3	Audit účetní závěrky	42

3.3 Daňové hledisko.....	42
3.3.1 Zákon o dani z příjmů	44
3.3.2 Zákon o rezervách.....	45
3.3.3 Zákon o dani z přidané hodnoty	46
3.3.4 Zákonné opatření senátu o dani z nabytí nemovitých věcí	47
3.3.5 Zákon o dani silniční.....	47
3.3.6 Zákon o dani z nemovitých věcí.....	48
4 Vyhodnocení konkursního řízení.....	49
4.1 Seznámení s firmou PROMAG CZ s.r.o.....	49
4.2 Zahájení insolvenčního řízení.....	50
4.3 Usnesení o úpadku a prohlášení konkursu	51
4.4 Přezkum přihlášených pohledávek	52
4.4.1 Pohledávky za majetkovou podstatou.....	53
4.5 Soupis majetkové podstaty	53
4.5.1 Zpeněžení movitého majetku.....	54
4.5.2 Zpeněžení nemovitého majetku.....	55
4.5.3 Peněžité prostředky	56
4.6 Výpočet odměny insolvenčního správce.....	56
4.6.1 Výpočet odměny z výtěžku zpeněžení, který připadá na zajištěného věřitele	56
4.6.2 Výpočet odměny z výtěžku zpeněžení, který připadá na nezajištěného věřitele.	57
4.7 Konečná zpráva a rozvrh.....	58
4.8 Účetní operace, daňová tvrzení během konkursu	61
4.8.1 Účetní operace a jejich vliv na daň z příjmů právnických osob.....	61
4.8.2 Silniční daň během konkursu	64
4.8.3 Daň z nemovitostí během konkursu.....	64
5 Závěr	66
Seznam použité literatury	69
Seznam zkratk	72
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	
Seznam příloh	
Přílohy	

1 Úvod

Právnícké osoby i fyzické osoby, ať již podnikající nebo nepodnikající, se mohou dostat do situace, kdy nejsou schopny plnit své závazky. Takový stav se nazývá insolvence neboli úpadek. Dlužníci, kteří se dostali do finanční tísně a nejsou schopni svým věřitelům splácet dluhy, mohou využít formu oddlužení tzv. „osobního bankrotu“, konkursu nebo reorganizaci. Problematiku řešení majetkových poměrů dlužníka, který je v úpadku, řeší zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).

Insolvenční zákon zrychlil proces insolvence, zlepšil postavení věřitelů a umožnil ozdravení podniků, čímž pomohl celé ekonomice. Dále nabízí věřitelům spravedlivé řešení dlužníkovy úpadku a nepodnikatelům nabízí možnost řešit úpadek formou oddlužení a zajistit tak v budoucnosti osvobození od zbytku dluhů. Postavení věřitelů je insolvenčním zákonem výrazně posíleno, neboť mohou vystupovat prostřednictvím věřitelských výborů a ovlivňovat průběh insolvenčního řízení.

Tématem diplomové práce je „Řešení úpadku dlužníka v insolvenčním řízení konkursem“. Téma jsem si zvolila pro jeho aktuálnost a zajímavost. Dle statistiky státní správy můžeme vidět, že právnických osob, které jsou v úpadku řešeny konkursem, rok od roku roste. Toto můžeme vidět i v následující tabulce.

Tabulka 1. 1: Počet prohlášených konkursů u PO

	Rok					
	2008	2009	2010	2011	2013	2013
Počet PO v konkursu	262	1.173	1.691	2.649	3.228	3.994

Zdroj: Vlastní zpracování

Cílem diplomové práce je vymezit základní pojmy úpadku a analyzovat účetní a daňové aspekty konkursu. Hlavním cílem pak je vyhodnocení způsobu řešení úpadku společnosti s ručením omezeným konkursem, vyhodnocení jednotlivých procesů od okamžiku podání insolvenčního návrhu až po zrušení společnosti a její výmaz z obchodního rejstříku s důrazem na řešení účetní a daňové problematiky. Dílčím cílem diplomové práce je, aby se stala případným základním informačním materiálem jak pro dlužníka, tak i pro věřitele

a pomohla jim se orientovat v jednotlivých fázích insolvenčního řízení, a pak při řešení úpadku dlužníka formou konkursního řízení.

V druhé kapitole nazvané Základní charakteristika insolvenčního řízení je upřesněn vývoj právní úpravy úpadkového práva, dále jsou vysvětleny základní pojmy, které insolvenční zákon používá, představeny subjekty insolvenčního řízení a zhodnoceny jednotlivé formy řešení úpadku dlužníka v insolvenčním řízení.

Třetí kapitola je zaměřena na řešení úpadku společnosti konkursem a je rozčleněna na další tři hlavní podkapitoly. Právní hledisko, účetní a daňové hledisko. V právní části je charakterizován průběh konkursního řízení obecně dle insolvenčního zákona. Jsou zde vysvětleny pojmy moratorium, majetková podstata, konečná zpráva, rozvrh aj. Dále jsou zde popsány právní následky zahájení insolvenčního řízení, prohlášení konkursu a jeho zrušení. Účetní hledisko se zabývá vedením účetnictví, jednotlivými účetními závěrkami, které jsou povinny sestavovat v průběhu konkursního řízení a auditu účetní závěrky. Část zkoumající daňové povinnosti obsahuje daňové povinnosti v konkursním řízení z hlediska daně z příjmů právnických osob, zákonu o rezervách, daně z přidané hodnoty, daně z nabytí nemovitých věcí, daně silniční a daně z nemovitých věcí.

Praktická část vyhodnocuje celkový průběh a specifika insolvenčního řízení dlužníka v úpadku. Tímto dlužníkem je společnost PROMAG CZ s.r.o., jejíž úpadek je řešen formou konkursu. Na základě zpeněžení majetkové podstaty analyzuji pomocí konečné zprávy jednak průběh zpeněžení majetku a také finanční náročnost celého insolvenčního zpeněžení.

K dosažení cílů diplomové práce budou použity metody analýzy, syntézy, indukce a komparace.

2 Základní charakteristika insolvenčního řízení

2.1 Vznik a vývoj insolvenčního práva

Podle Zoulíka má insolvenční řízení původ již ve středověkém prostředí severoitalských měst, podobně jako tomu bylo u práva obchodního, směnečného nebo námořního. Mělo být součástí tzv. statutárního práva měst, ale pro toto tvrzení nejsou dostatečné prameny, neboť statutární právo bylo zapisováno teprve od 13. století, a to dosti fragmentárně.¹

Proto se považuje právo římské za kořeny konkursního práva. Cílem příslušných opatření bylo vyloučit špatného obchodníka. Z počátku dlužník mohl zaplatit za svůj úpadek smrtí, to však později nahradilo potrestání vězením, prohlášením obchodníka za nečestného či dáním do otroctví. Řízení se nazývá concursus creditorum a jde o proces, ve kterém věřitelé přihlásí své pohledávky, aby došlo k jejich uspokojení z konkursní podstaty. Proces ovšem neprobíhal samostatně, ale v rámci exekučního řízení. „V nejstarším římském právu probíhalo donucení k plnění formou osobního postihu, jehož vyhraněnou možností bylo dlužní otroctví. To bylo zakázáno Poeteliovým zákonem z roku 236 před n. l., který však některé formy osobního postihu ponechal (např. možnost „odpracovat si“ dluh).“² Ovšem ani v římském právu neexistovala jednotná právní úprava konkursního práva.

Vznik konkursního řízení ve středověku je spojován s řízením, „... jehož cílem bylo uspořádat majetkově poměry insolventního dlužníka způsobem, jež by zajistilo všem jeho věřitelům poměrné uspokojení z jejich nároků podle jejich výše.“³ Tento proces právního myšlení se zrodil v Itálii a z ní se rozšířil do Německa.

Počátky konkursního řízení v Čechách lze spatřit v druhé polovině třicátých let 17. století. S nástupem novověku dochází k uvolňování vazeb obyvatel k půdě, k rozvoji obchodu a řemesel. Příliv stříbra ze zámoří způsobuje cenovou revoluci, která mění mocenské poměry a v této době se uvolňuje a rozšiřuje tržní hospodářství, daří se podnikání. To vede

¹ ZOULÍK, František. *Vývoj insolvenčních řízení*. [online]. [01. 09. 2013]. Dostupné z: <http://www.pravnickeforum.cz/archiv/dokument/doc-d8554v11354-vyvoj-insolvencnich-rizeni/>.

² ZOULÍK, František. *Vývoj insolvenčních řízení*. [online]. [01. 09. 2013]. Dostupné z: <http://www.pravnickeforum.cz/archiv/dokument/doc-d8554v11354-vyvoj-insolvencnich-rizeni/>.

³ SHELLE, Karel. *Vývoj konkursního práva* (2010, s. 27)

k nárůstu neúspěšných podnikatelů a úpadek postihuje i měšťany a předchůdce svobodných podnikání. Století 16. a 17. se vyznačují prudkým růstem cen, všeobecnou drahotou a spoustou válek, kdy byla řada panství zpustošena a šlechta i státní pokladny strádaly. Proto velkou část úpadců tvoří šlechta. České konkursní právo bylo vytvořeno zejména pro řešení dlužnických vztahů šlechty.

První náznaky právní úpravy insolvenčního práva se objevují v *Obnoveném zřízení zemském* z roku 1627. Souhrnně je konkursní právo upraveno teprve po tzv. *Deklaratoriích* a *Novellách* z roku 1640. Legislativní vývoj konkursního řízení byl ukončen po následných *Deklaratoriích* ze dne 9. 1. 1646 a 4. 6. 1648. Toto právo ovšem platilo pouze pro šlechtu. V této době však nebyli přihlášení věřitelé uspokojováni poměrně. Soud vydal tzv. klasifikační rozsudek, kterým určil, jaká je hodnota úpadcova majetku, a jak mají být věřitelé uspokojeni. „Nejprve se měly uspokojit privilegované pohledávky, potom hypotekární věřitelé a konečně ostatní věřitelé v pořadí, v jakém se přihlásili.“⁴ Proto se mnohdy stávalo, že řada věřitelů nebyla uspokojena vůbec. Důležitou změnou na cestě k vytvoření samostatného konkursního řádu bylo vydání reskriptu z roku 1750, reskriptu z roku 1751 a rakousko-českého směnečného řádu z roku 1763, do kterého byly začleněny důležité konkursní předpisy.

Ucelenou procesní úpravu dostalo insolvenční řízení až po přijetí *Josefinského konkurzního řádu* z roku 1781. V tomto řádu se promítlo obecné konkursní právo, ale také zásady řízení sporného. Mezi nedostatky *Josefinského konkurzního řádu* patřila zdlouhavost, mezerovitost a také nákladovost řízení. Konkurs nebyl ukončen po rozdělení majetku dlužníka, ale trval do doby, než byly uspokojeny všechny pohledávky přihlášených věřitelů. Josefínský řád byl roku 1869 nahrazen novým konkursním řádem č. 1/1869 ř. z. Ten zavedl přihlašování pohledávek místo žalob a jeho dalším přínosem byla zásada stejného nakládání s věřiteli. Mezi nedostatky zejména patří, že měl velmi široké vymezení majetku nepodléhající konkursu, obsahoval disproporce mezi věřiteli, nákladovost řízení a neobsahoval žádné ustanovení o odporovatelnosti. Ustanovení o odporovatelnosti byla doplněna novelou v roce 1884. Císařské nařízení č. 337/1914 ř. z., obsahovalo předpisy k vyrovnaní mimo konkurs a související ustanovení trestního práva.

⁴ SHELLE, Karel. *Vývoj konkursního práva* (2010, s. 30)

Po vzniku Československé republiky r. 1918 byl Rakouský konkursní řád z r. 1914 převzat recepčním zákonem č. 11/1918 Sb., a stal se součástí československého právního řádu až do roku 1931. Nový zákon č. 64/1931 Sb., kterým se vydávají řády konkursní, vyrovnávací a odpůrčí. Neobsahoval žádnou zásadní změnu, ale důvodem pro jeho vydání byla unifikace českého a slovenského právního řádu.

Vzhledem ke společenskoekonomickým podmínkám již nebylo zapotřebí upravovat insolvenční právo, neboť došlo k faktickému zániku soukromého vlastnictví. V hospodářské sféře, po převzetí vlády komunisty v roce 1948, byl zákon č. 64/1931 Sb., zrušen občanským soudním řádem č. 142/1950 Sb. Ten zavedl exekuční likvidaci jako nástroj prodeje veškerého majetku dlužníka.

V podmínkách, které nastaly po pádu totalitního režimu na konci roku 1989, byla opět potřeba právní úprava řešení insolvence. Přejít k tržnímu hospodářství vyžadoval přijetí zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, který stavěl na koncepci právní úpravy z roku 1931. V zákoně byly některé instituty vynechány nebo upraveny pouze nedostatečně, a to ztěžovalo její aplikaci v praxi. Existovala zde ovšem obava o tzv. řetězovou reakci. Tento problém spočíval v tom, že byla vzájemná provázanost státních podniků. Proto insolvence jednoho subjektu mohla vyvolat krizi u jeho partnerů, kteří nebudou proto schopni platit své závazky, čímž by došlo k řetězové reakci.

Hlavní změna v zákoně č. 324/1991 Sb., spočívala v poskytnutí dlužníkovi ochranné lhůty (v období mezi podáním návrhu na konkurs a jeho prohlášením). Ochranná lhůta sloužila k tomu, aby mohl konsolidovat své finanční poměry a překonat tak úpadek. Tato norma byla velice zastaralá a nemohla proto efektivně a účinně řešit konkursy s velkým počtem věřitelů. O tom svědčí fakt, že tento zákon byl velice často novelizován. Novelty však nepřinesly potřebné změny zákona, přinesly pouze dílčí řešení, aniž by zasahovaly do koncepčních řešení, a to nestačilo k tomu, aby Česká republika držela krok s moderním trendem vývoje konkursního práva v Evropě.

Z těchto důvodů byl od roku 2001 připravován nový zákon o úpadku a způsobech jeho řešení. Mezi významné osobnosti, které se podílely na jeho vytvoření, patří prof. JUDr. František Zoulík, CSc. a soudce Nejvyššího soudu JUDr. Zdeněk Krčmář. „Současné bylo nezbytné respektovat skutečnost, že po 1. květnu 2004 se na Českou republiku začaly

vztahovat nařízení a směrnice vydané orgány Evropské unie a při tvorbě nového Insolvenčního zákona bylo nutné vycházet z mnoha těchto směrnic a nařízení.“⁵ Výsledkem několikaleté práce byl zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, spjatý se zákonem č. 312/2006 Sb. o insolvenčních správcích. Tento zákon nabyl účinnosti 1. července 2007 a v zápětí byl novelizován. Novela pouze odložila nabytí účinnosti zákona na 1. leden 2008.

2.2 Podstata a zásady insolvenčního řízení

Insolvenční řízení je druh soudního řízení, kterým se řeší dlužníkův úpadek. V současné době je úpadkové právo upraveno zákonem č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení. Tento zákon upravuje hlavní zásady a pravidla insolvenčního řízení. Základními cíli insolvenčního řízení je, aby v něm došlo k uspořádání majetkových poměrů dlužníka k osobám dotčeným jeho úpadkem nebo hrozícím úpadkem, k co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení jeho věřitelů a aby se tak dělo postupem stanoveným v IZ. V případě, že by se dlužníkův úpadek dal řešit více než jedním způsobem, je nutno zvolit takové řešení, které naplňuje tyto cíle.

Obsáhlá právní úprava má zajistit transparentnost a účelnost insolvenčního řízení. Při aplikaci jednotlivých ustanovení insolvenčního zákona je potřeba vycházet z § 5 IZ, kde jsou popsány tyto zásady insolvenčního zákona

- rychlost,
- hospodárnost,
- rovnost věřitelů,
- vedení insolvenčního řízení tak, aby žádný z účastníků nebyl nespravedlivě poškozen nebo nedobrovolně zvýhodněn,
- nemožnost omezení práv věřitele nabytá v dobré víře před zahájením insolvenčního řízení rozhodnutím insolvenčního soudu ani postupem insolvenčního správce, nestanoví-li IZ jinak,
- povinnost zdržet se jednání směřující k uspokojení věřitelových pohledávek mimo IŘ, ledaže to dovoluje zákon.

⁵ HOSTINSKÝ, Jan, *Věřitel v českém a evropském insolvenčním právu* (2009, s. 10)

IŘ je třeba vést tak, aby se dosáhlo rychlého a co nejvyššího uspokojení všech věřitelů. Povinnost zdržet se jednání směřujícího k uspokojení pohledávek mimo IŘ se vztahuje na všechny jeho fáze a tato povinnost se týká i věřitelů, kteří se IŘ neúčastní.

2.3 Úpadek a hrozící úpadek

Dle § 3 IZ „dlužník je v úpadku, jestliže má

- více věřitelů a
- peněžité závazky po dobu delší než 30 dnů po lhůtě splatnosti a
- tyto závazky není schopen plnit.“⁶

Uvedené podmínky musí být přitom naplněny současně. Aby nedošlo k účelovému postupování části pohledávky jednoho věřitele na další subjekt, uvádí zákon v § 143 odst. 2 IZ, že dalším věřitelem nemůže být ten, na něhož byla převedena pohledávka v posledních 6 měsících před nebo po zahájení IŘ.

IZ přitom rozlišuje dvě formy úpadku, a to platební neschopnost, tedy insolvence a předlužení. „Zatímco platební neschopnost může být důvodem pro zahájení insolvenčního řízení u všech subjektů bez ohledu na to, zda jde o fyzickou nebo právnickou osobou, osobu podnikatele nebo osobu, která nepodniká, předlužení se týká pouze dlužníka, který je právnickou osobou nebo fyzickou osobou – podnikatelem.“⁷

Dlužník není schopen plnit své peněžité závazky pokud

- zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků, nebo
- neplní své závazky po dobu delší než 3 měsíce po splatnosti, nebo
- není možné uspokojit některou ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníku výkonem rozhodnutí nebo exekuce, nebo
- dlužník nesplnil povinnost, kterou mu uložil insolvenční soud.⁸

⁶ MARŠÍKOVÁ, Jolana a kol., *Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcí předpisy* (2011, s. 31)

⁷ HÁSOVÁ, Jiřina a Tomáš MORAVEC. *Insolvenční řízení* (2013, s. 6)

⁸ § 3 odst. 2 IZ

Dlužníkovu neschopnost platit své závazky nelze zaměňovat za neochotu platit sporné závazky.

„Podle insolvenčního zákona jde o předlužení tehdy, pokud má dlužník více věřitelů a souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku.“⁹ Při určení hodnoty dlužníkovy majetku se přihlíží k další správě jeho majetku i k dalšímu provozování jeho závodu, dá-li se k okolnostem předpokládat, že dlužník bude moci ve správě majetku a podnikání pokračovat.

Hrozící úpadek je v IZ definován jako stav, kdy lze se zřetelem k okolnostem předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých závazků, tj. k nepeněžitým závazkům se nepřihlíží. Jde-li o hrozící úpadek, může insolvenční návrh podat pouze dlužník. Hrozící úpadek má především význam, pokud by se dlužníkův úpadek řešil reorganizací nebo oddlužením.¹⁰

2.4 Subjekty insolvenčního řízení

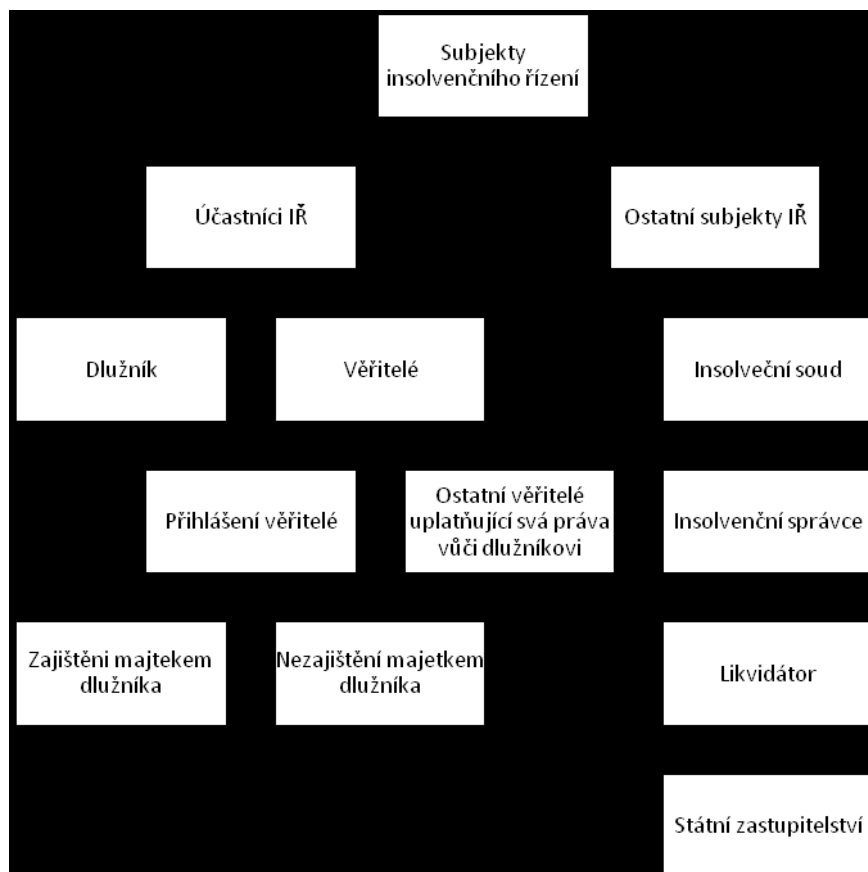
Procesními subjekty jsou takové subjekty, které svou činností právně ovlivňují proces a nesou práva a povinnosti. Procesními subjekty dle § 9 IZ jsou:

- insolvenční soud,
- dlužník,
- věřitelé uplatňující svá práva vůči dlužníku,
- insolvenční správce,
- likvidátor a
- státní zastupitelství, které vstoupilo do IŘ nebo do incidenčního sporu.

⁹ TARANDA, Petr a kol., *Insolvenční řízení* (2009, s. 6)

¹⁰ Viz kapitola 2.5.2

Obrázek 2.1: Subjekty insolvenčního řízení



Zdroj: CHALUPECKÁ, K., P. LAVICKÝ, J. JURENA a M. LEBEDA, *Insolvenční právo v teorii a praxi*. (2012, s. 40)

2.4.1 Insolvenční soud

Insolvenčním soudem je soud, před kterým probíhá insolvenční řízení. V prvním stupni je věcně příslušným krajský soud. Je-li dlužníkem nepodnikající fyzická osoba, je místně příslušný krajský soud ten, v jehož obvodu má dlužník trvalé bydliště nebo v jehož obvodu dlužník bydlí s úmyslem se zdržovat. Je-li dlužník podnikající fyzická osoba, je místně příslušný krajský soud, v jehož obvodu má dlužník sídlo podnikání, pokud nemá fyzická osoba sídlo, pak je rozhodné místo dlužníkovy bydliště. V případě právnické osoby je pro určení místa příslušnosti soudu rozhodující její sídlo.

Při výkonu rozhoduje o záležitostech, které se týkají průběhu IŘ. Přijímá opatření nezbytná k zajištění účelu IŘ a ukládá povinnost vztahující se k činnosti jednotlivých

účastníků řízení.¹¹ Insolvenční soud rozhoduje usnesením. Soud rozhoduje o hlasovacím právu věřitelů, jejichž pohledávka nebyla zjištěna, o návrhu na moratorium, o úpadku a způsobu jeho řešení, stanoví insolvenčního správce a vykonává dohled nad jeho činností. „Insolvenční soud je oprávněn vyžadovat od insolvenčního správce zprávy a vysvětlení o jeho postupu, nahlížet do jeho účtů a konat potřebná šetření. Je oprávněn dávat insolventnímu správci pokyny a uložit mu, aby si vyžádal k určitým otázkám stanovisko věřitelského výboru.“¹²

Za insolvenční soud v prvním stupni IŘ a v incidenčních sporech rozhoduje jediný soudce. Jednotlivé úkony IŘ z pověření soudce insolvenčního soudu činí asistent soudce insolvenčního soudu nebo vyšší soudní úředník.

2.4.2 Dlužník

IZ vymezuje dlužníka jako subjekt, u něhož bylo zahájeno insolvenční řízení bez ohledu na to, zda splňuje definici úpadku či nikoli. Dlužníkem v IŘ může být jak podnikatelská právnická i fyzická osoba i nepodnikající osoba s právní subjektivitou.

2.4.3 Věřitelé a věřitelské orgány

Jak již bylo řečeno, insolvenční řízení odnímá věřitelům právo individuálně vymáhat pohledávky a toto právo nahrazuje právem podílet se na tvorbě rozhodování o tom, jak má být s majetkem dlužníka naloženo.¹³ „Toto právo věřitelé uplatňují hlasováním a prostřednictvím zastoupení ve věřitelském výboru.“¹⁴

Věřitel je právnická nebo fyzická osoba, která v rámci insolvenčního řízení uplatňuje svou pohledávku vůči dlužníkovi. Věřitel je oprávněn své právo uplatnit pouze na základě včasné a řádně podané přihlášky pohledávky. Věřitelé, kteří přihlásili své pohledávky do IŘ, mohou mít značný vliv na průběh IŘ, který realizují prostřednictvím věřitelských orgánů. Mezi věřitelské orgány patří

¹¹ WOLTERS KLuwer ČR, a.s. *Insolvency Act* (2011, s. 6)

¹² TARANDA, Petr a kol., *Insolvenční řízení* (2009, s. 24)

¹³ Viz kapitola 2.2

¹⁴ RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo* (2008, s. 142)

- schůze věřitelů (jako nejvyšší orgán),
- věřitelský výbor (pokud je počet přihlášených věřitelů vyšší než 50) a
- zástupce věřitelů (při nižším počtu přihlášených věřitelů).

2.4.3.1 Schůze věřitelů

Do kompetence schůze věřitelů patří volba a odvolání členů věřitelského výboru, jeho náhradníků, zástupce věřitelů a rozhodování o tom, zda ponechá ve funkci prozatímní věřitelský výbor. Schůze věřitelů vykonává povinnosti věřitelského výboru popř. zástupce věřitelů, dokud není zvolen. Na první schůzi mohou odvolat insolvenčního správce z funkce a na jeho místo ustanovit správce nového. Pokud dojde k řešení dlužníkovy úpadku konkursem, může přijmout usnesení o způsobu zpeněžení majetkové podstaty a udělit tímto insolvenčnímu správci závazné pokyny. Dojde-li k řešení úpadku reorganizací, schvaluje reorganizační plán, a pokud se řeší úpadek oddlužením, pak schvaluje, zda bude provedeno ve formě splátkového kalendáře či zpeněžením majetkové podstaty.

Schůze věřitelů je svolávána insolvenčním soudem vyhláškou, kde je uveden předmět, termín i místo konání. Soud je povinen svolat první schůzi do 2 měsíců od rozhodnutí o úpadku. Svolává ji i z vlastní iniciativy, na návrh insolvenčního správce či věřitelského výboru.

Právo hlasovat na schůzi věřitelů mají všichni přítomní věřitelé kromě těch, jejichž pohledávka byla popřena, dosud nebyla zjištěna, je sporná nebo jejichž pohledávka je vázána na odkládací podmínku. Pro hlasování platí pravidlo, že na každou 1,- Kč pohledávky připadá jeden hlas a k platnosti usnesení schůze stačí prostá většina hlasů přítomných nebo řádně zastoupených věřitelů. Ovšem je potřeba upozornit na toto: „... výsledek tohoto hlasování vždy určující poměr dosažených hlasů vůči celkové výši pohledávek přítomných věřitelů s právem hlasu, nikoli vůči celkové výši jejich přihlášených pohledávek, tedy i v rozsahu pohledávek, ohledně nichž hlasovací právo nemají.“¹⁵

¹⁵ Judikatura: Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze sp. zn. MSPH 93 INS 2456/2010 3 VSPH 324/2011-B-50 z 8. 4. 2010.

2.4.3.2 Věřitelský výbor

„Věřitelský výbor je obligatorním věřitelským orgánem v případě, že počet věřitelů přesáhne padesát.“¹⁶ Věřitelský výbor má chránit společný zájem věřitelů během IŘ a přispívat k naplnění účelu insolvenčního řízení. Členové výboru musí vystupovat nestranně, odborně a jsou povinni dát přednost společnému zájmu před zájmy vlastními nebo před zájmy jiných osob. Činnost věřitelského výboru upravuje ustanovení § 58 IZ.

Věřitelský výbor má nejméně 3 a nejvíce 7 členů, přitom o počtu rozhoduje schůze věřitelů. Každý člen má svého náhradníka, přičemž schůze věřitelů může rozhodnout o vyšším počtu náhradníků. Insolvenční soud může před první schůzí věřitelů a před rozhodnutím o úpadku jmenovat prozatímní věřitelský výbor, ovšem podá-li insolvenční návrh dlužník, učiní tak neprodleně. Prozatímní věřitelský výbor jmenuje i v případě, že schůze věřitelů jej neustanovila, ačkoli byla za tímto účelem svolána.

Věřitelský výbor volí ze svého středu předsedu, který svolává schůzi a přebírá na své adrese písemnosti jemu určené. Také rozhoduje většinou hlasů svých členů, v případě rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy. Výbor je schopný tehdy, je-li přítomna nadpoloviční většina jeho členů nebo jejich náhradníků. „Jestliže věřitelský výbor nezvolí předsedu ani při opakované volbě, určí ho z řad členů věřitelského výboru insolvenční soud.“¹⁷ Pokud v průběhu IŘ poklesne počet členů věřitelského výboru ustanoveného schůzí věřitelů na méně než 3 nebo pod většinu, vykonává působnost věřitelského výboru insolvenční soud. Insolvenční soud vykonává funkci věřitelského výboru až do potvrzení nové volby nebo doplňující volby členů věřitelského výboru do počtu nejméně 3 nebo do počtu většiny.¹⁸

Členové a náhradníci věřitelského výboru mají právo na náhradu nutných výdajů spojených s výkonem funkce a na přiměřenou odměnu, kterou určí insolvenční soud vycházející z vyhlášky č. 398/2013 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů. Náklady na ekonomické, právní či jiné odborné služby lze hradit z majetkové podstaty pouze se souhlasem insolvenčního soudu.

¹⁶ STAVINHOVÁ, Jaruška a Petr HLAVSA. *Civilní proces a organizace soudnictví*. (2003, s. 585)

¹⁷ § 58 odst. 3 IZ

¹⁸ § 66 odst. 1 IZ

2.4.3.3 Zástupce věřitelů

Nestanoví-li IZ povinnost jmenovat věřitelský výbor, může schůze věřitelů místo něho zvolit zástupce věřitelů a jeho náhradníka. Ustanovení o věřitelském výboru platí obdobně pro zástupce věřitelů. Ten však nemůže být jmenován insolvenčním soudem.

2.4.4 Insolvenční správce

Insolvenční správce je jedním z procesních subjektů IŘ. Hlavní činností insolvenčního správce je přezkoumání přihlášených pohledávek, sdělení svého stanoviska k přihlášeným pohledávkám na přezkumném jednání, sepsání majetkové podstaty a nakládání s majetkovou podstatou dlužníka. V případě řešení úpadku dlužníka konkursem odpovídá za zpeněžení majetku dlužníka, v případě řešení úpadku oddlužením zajišťuje plnění splátkového kalendáře (v případě oddlužení plněním splátkového kalendáře) nebo zajišťuje zpeněžení majetkové podstaty (v případě oddlužení zpeněžením majetkové podstaty), řeší incidenční a související spory.

Cílem činností insolvenčního správce je svědomitě a s odbornou péčí uspokojit pohledávky věřitelů v co nejvyšší míře. Správce je dále povinen věřitelským orgánům a insolvenčnímu soudu poskytovat součinnost nezbytnou k řádnému výkonu jejich funkce a s tím je spojena především povinnost účastnit se na žádost věřitelského orgánu jeho jednání a nejméně jednou za tři měsíce podat věřitelskému orgánu a insolvenčnímu soudu písemnou správu o stavu insolvenčního řízení, neurčil-li insolvenční soud jinak.¹⁹ V případě oddlužení se tato zpráva o stavu insolvenčního řízení podává jednou za půl roku.

Insolvenčním správcem může být fyzická osoba a veřejná obchodní společnost, která je rovněž oprávněna vykonávat činnost insolvenčního správce. Pokud je insolvenčním správcem ustanovena veřejná obchodní společnost, je povinna neprodleně oznámit insolvenčnímu soudu, kdo z jejích společníků bude vykonávat funkci insolvenčního správce. Právo vykonávat činnost insolvenčního správce vzniká dnem, ve kterém nabylo právní moc rozhodnutí Ministerstva spravedlnosti o povolení vykonávat činnost insolvenčního správce. Teprve až po zapsání do seznamu insolvenčních správců, může být správce ustanoven pro IŘ.

¹⁹ § 36 odst. 2 IZ

Insolvenční správce musí splňovat určité předpoklady, aby získal oprávnění k výkonu činnosti. Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích v § 6 stanovil tyto podmínky. Jsou jimi

- bezúhonnost,
- plná způsobilost k právním úkonům,
- dosažené vysokoškolské vzdělání magisterského studijního programu,
- složením zkoušky insolvenčního správce,
- uzavření smlouvy o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem funkce insolvenčního správce
- vykonání po dobu alespoň 3 let odbornou praxi v oblasti související s výkonem funkce insolvenčního správce.

Insolvenčního správce ustanovuje insolvenční soud ze seznamu insolvenčních správců, který je veden Ministerstvem spravedlnosti. Konkrétní osobu ustanoví do funkce předseda krajského soudu. Proti rozhodnutí o ustanovení insolvenčního správce je přípustné odvolání. Insolvenční správce může odmítnout ustanovení, pouze pokud pro to má důležité důvody. Mezi důležité důvody patří například, že

- pozbyl předpoklady pro zápis do seznamu insolvenčních správců,
- zdravotní důvody,
- jiné důvody (např. dlouhodobá zahraniční cesta),
- správcova podjatost vůči dlužníkovi.

Insolvenční správce odpovídá za škodu nebo újmu, kterou způsobil dlužníkovi, věřitelům či třetí osobě, pokud při výkonu své funkce porušil povinnosti uložené ze zákona, uložené soudem nebo porušení povinností tím, že nepřistupoval s odbornou péčí. Zproštění od této odpovědnosti insolvenční správce dosáhne, pokud prokáže, že škodě či jiné újmě nemohl zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které po něm bylo možné spravedlivě požadovat v průběhu IŘ. Náhradu škody či jiné újmy způsobené insolvenčním správcem může poškozený uplatnit do dvou let poté, kdy se dozvěděl o výši škody a odpovědnosti insolvenčního správce, nejpozději však do 3 let. Náhradu škody lze žádat nejpozději do 10 let od skončení IŘ, jde-li o škodu způsobenou úmyslným trestným činem, za který byl insolvenční správce pravomocně odsouzen.

Porušuje-li insolvenční správce své základní povinnosti, může mu insolvenční soud uložit pořádkovou pokutu, a to i opakovaně, nejvýše do souhrnné částky 200 000,- Kč nebo jej může zprostit funkce.

Za výkon funkce insolvenčního správce v IŘ náleží odměna a náhrada hotových výdajů v souladu s vyhláškou č. 398/2013 Sb., o odměně insolvenčního správce. Výše náhrady hotových výdajů správce a nákladů spojených s udržováním a správou majetkové podstaty jsou závislé na odsouhlasení věřitelského výboru.

Náklady na činnosti, které insolvenčnímu správci vyplývají z insolvenčního zákona nebo rozhodnutím insolvenčního soudu, jsou zahrnuty v jeho odměně a nese je ze svého. Náklady na právní, ekonomické a jiné odborné služby lze hradit z majetkové podstaty, pouze je-li jejich využití účelné vzhledem k rozsahu a náročnosti IŘ a jsou-li schváleny věřitelským výborem.

Odměna insolvenčního správce je vyúčtována v závěru IŘ, zpravidla v konečné zprávě. „V průběhu IŘ může být na základě rozhodnutí insolvenčního soudu ve smyslu § 38 odst. 4 IZ vyplacena insolvenčnímu správci záloha jeho odměny nebo rozhodnutí věřitelského výboru schváleného soudem, záloha na jeho výdaje, případně též s určením účelu jejího použití. Jak záloha na odměnu, tak i záloha na výdaje může být poskytnuta opakovaně.“²⁰

2.4.4.1 Provozovny insolvenčních správců a tzv. rotační systém

Od 01. 01. 2014 je v účinnosti zákon č. 294/2013 Sb., který umožňuje insolvenčním správcům, aby si zřídili provozovny a určili jejich odborné zaměření. Tento zákon také upravuje tzv. rotační systém pro určování insolvenčních správců.

Pokud insolvenční správci měli před 01. 01. 2014 pobočky neformálně zapsané do seznamu insolvenčních správců, které nebyly nijak právně upraveny, nebyly k datu účinnosti přeměněny v provozovny. Insolvenční správci, kteří do seznamu insolvenčních správců byli zapsáni před dnem účinnosti zákona č. 294/2013 Sb., měli k tomuto datu zapsáno

²⁰ HÁSOVÁ, Jiřina a Tomáš MORAVEC. *Insolvenční řízení* (2013, s. 34)

pouze sídlo. Provozovna je místo, ve kterém ve vymezených dnech a hodinách insolvenční správce skutečně vykonává činnost. Insolvenční správce může mít pouze jednu pobočku v rámci okresního soudu, v rámci krajského soudu může mít provozoven více.²¹ Sídlo a provozovna musí být označena dle § 5a odst. 7 IZ. Pokud chce insolvenční správce novou provozovnu, musí podat žádost o zápis do seznamu. Ministerstvo spravedlnosti na základě žádosti se všemi náležitostmi zapíše provozovnu do seznamu insolvenčních správců.

Insolvenční správce si může od 01. 01. 2014 určit své odborné zaměření, tedy „Oddlužení“ či „Konkurs“ případně obojí. Insolvenční správci zapsaní do seznamu insolvenčních správců mají k tomuto datu zaměření na Oddlužení i Konkurs. Odborné zaměření je možné kdykoliv změnit prohlášením o změně odborného zaměření.

Odborné zaměření se vztahuje vždy na insolvenčního správce a ne na jeho provozovnu. Je přípustné, aby si insolvenční správce, který je odborně zaměřen na oddlužení i konkurs, zřídil novou provozovnu pouze pro konkursy popř. pouze pro oddlužení. Ovšem v případě, že insolvenční správce má v rámci krajského soudu více provozoven, musí určit, která bude „konkursní“, neboť v rámci působnosti krajského soudu je možná pouze jedna takováto provozovna.

Cílem rotačního systému má být zajištění spravedlivější distribuce insolvenčních řízení mezi insolvenční správce. Pořadí v rámci rotačního systému se řídí datem zápisu sídla/provozovny. „Rotace má být zajištěna dle zvoleného či navrženého způsobu řešení úpadku, a to tak, že v případě oddlužení bude probíhat rotace podle obvodů okresních soudů, které jsou obecným soudem dlužníka, v případě konkurzu bude probíhat rotace podle obvodů jednotlivých krajských soudů.“²²

2.4.5 Likvidátor

Likvidace je řízený postup, při kterém dochází k vyrovnání majetkových vztahů zanikající právnické osoby. Likvidátor je osoba, která jedná za dlužníka a ačkoli nevystupuje

²¹ § 5a IZ

²² PACHL, Lukáš. *Návrh souhrnné novely insolvenčního zákona – část I.* [online]. [01. 03. 2014]. Dostupné z: <http://www.konkursni-noviny.cz/clanek/navrh-souhrnne-novely-insolvenčního-zakona-cast-i>.

jako jeho statutární orgán, přechází na něj působnost jednat dlužníkovým jménem. Přísluší mu tedy pravomoc jednat ve věcech svěřených statutárnímu orgánu dlužníka, které nepřešly v průběhu IŘ na insolvenčního správce. Likvidátor je povinen podat insolvenční návrh, zjistí-li, že je dlužník v úpadku.

Likvidátor poskytne insolvenčnímu správci potřebou součinnost v průběhu IŘ. Zejména má povinnost informovat o likvidovaném subjektu a informovat o možné prodejnosti majetku a dobytnosti pohledávek, které by mohl sdělit insolvenčnímu správci. Uvedené povinnosti trvají i tehdy, pokud funkce likvidátora zanikla v posledních 3 měsících před zahájením insolvenčního řízení.

Při výkonu své funkce náleží likvidátorovi nárok na odměnu a náhradu nutných výdajů, které vynaložil v souvislosti s touto činností. Výše odměny je závislá na výroku insolvenčního soudu, který vychází z návrhu insolvenčního správce v souladu s vyhláškou č. 474/2013 Sb., o odměně likvidátora, nuceného správce a insolvenčního správce některých poskytovatelů služeb na kapitálovém trhu a o náhradě jejich hotových výdajů. Tato vyhláška upravuje pouze odměnu za průběh likvidace před zahájením insolvenčního řízení, přičemž tato část odměny musí být uplatněna přihláškou pohledávky. Odměna a náhrada nutných výdajů za činnost v IŘ představují pohledávku za majetkovou podstatu, pokud vznikly po rozhodnutí o úpadku.

2.4.6 Státní zastupitelství

Státní zastupitelství může do zahájeného insolvenčního řízení vstoupit ve věcech, v nichž se řeší dlužníkův úpadek, hrozící úpadek, moratorium a v incidenčních sporech. Vstupuje do IŘ u těch dlužníků, jejichž rozsah podnikatelské činnosti dosahuje regionálního významu. Státní zástupce se může účastnit schůze věřitelů, podat opravný prostředek proti rozhodnutí insolvenčního soudu (pouze pokud mají toto právo všichni účastníci řízení) nebo podat žalobu na neplatnost právního úkonu.

2.5 Formy řešení úpadku

Insolvenční zákon v § 4 vymezuje čtyři způsoby řešení úpadku, a to konkurs, reorganizace, oddlužení a zvláštní způsob řešení úpadku pro určité subjekty nebo pro určité druhy případů.

2.5.1 Konkurs

Konkurs představuje likvidační způsob řešení úpadku. Záměrem je tedy likvidace majetku dlužníka (zpeněžení majetkové podstaty), která by měla vést k co nejvyššímu uspokojení dlužníkůvých věřitelů. Závazky dlužníka jsou tedy uspokojeny z výtěžku zpeněžení majetkové podstaty s tím, že neuspokojené pohledávky nebo jejich části nezanikají. Konkurs představuje univerzální způsob řešení úpadku u každého dlužníka, u kterého bylo zahájeno IŘ, neboť může být prohlášen za majetek fyzické i právnické osoby, může se týkat podnikatelů i nepodnikatelských subjektů.

Konkurs bývá u dlužníka prohlášen pokud

- u dlužníka je vyloučeno sanační řešení úpadku (oddlužení nebo reorganizace)
- u dlužníka se neosvědčil sanační způsob řešení úpadku a insolvenční soud rozhodl o jeho přeměně v konkurs.²³

Dlužník nesplňuje náležitosti pro sanační řešení úpadku pokud

- není podnikatelem a včas nevyužije možnost podání návrhu na povolení oddlužení,
- dlužník je podnikatelem a nenaplnuje podmínky k povolení reorganizace.

2.5.2 Reorganizace

Reorganizace byla zavedena do českého právního řádu až přijetím insolvenčního zákona, aby umožnila i jiný způsob řešení úpadku právnické osoby než konkursem tj. likvidací závodu. Reorganizace má význam i u závodů, které mají vyšší hodnotu jako fungující závod než jeho majetek a tím nabízí i vyšší uspokojení věřitelů.

²³ CHALUPECKÁ, K., P. LAVICKÝ, J. JURENA a M. LEBEDA, *Insolvenční právo v teorii a praxi* (2012)

Reorganizací se rozumí postupné uspokojování pohledávek věřitelů při zachování provozu dlužníkovy závodu, zajištěné opatřeními k ozdravení hospodaření závodu podle schváleného reorganizačního plánu s průběžnou kontrolou jeho plnění. Právnická osoba v likvidaci, osoba oprávněná k obchodování na komoditní burze, obchodník s cennými papíry, banky, spořitelny a úvěrová družstva, pojišťovny a zajišťovny nemohou využít tuto formu řešení úpadku.²⁴ Reorganizací se řeší úpadek nebo hrozící úpadek dlužníka, jehož obrat za poslední účetní období předcházející insolvenčnímu návrhu dosáhl alespoň 50 000 000,- Kč nebo zaměstnává-li nejméně 50 zaměstnanců v pracovním poměru, přičemž postačí splnění pouze jedné podmínky. Tato podmínka se nepoužije, pokud dlužník společně s insolvenčním návrhem předloží nejpozději do 15 dnů po rozhodnutí o úpadku reorganizační plán přijatý alespoň polovinou všech zajištěných věřitelů a alespoň polovinou nezajištěných věřitelů počítanou podle výše jejich pohledávek.²⁵

2.5.3 Oddlužení

Oddlužení je jedním ze sanačních způsobů řešení úpadku, kterým lze řešit úpadek i hrozící úpadek dlužníka - fyzická osoba, která nemá dluhy z podnikání, nebo právnická osoba (nezisková organizace). Od 01. 01. 2014 je oddlužení umožněno i fyzickým osobám podnikajícím. Oddlužení představuje „... nástroj úpadkového práva, jehož cílem není pouhé poměrné a co nejvyšší uspokojení věřitelů dlužníka, ale rovněž „ekonomické ozdravení“ dlužníka spojené s konsolidací jeho ekonomické situace.“²⁶ V České republice je často nazýván jako „osobní bankrot“. Jednou z hlavních podmínek oddlužení je, že v následujících 5 letech musí dlužník splatit minimálně 30 % pohledávek nezajištěných věřitelů. Zajištění věřitelé se uspokojí jen z výtěžku zpeněžení zajištění, kdy se postupuje obdobně jako u zpeněžení zajištění v konkursu.²⁷

Oddlužení lze provést zpeněžením majetkové podstaty nebo plněním splátkového kalendáře. O způsobu oddlužení však nakonec rozhodují nezajištění věřitelé na schůzi věřitelů.

²⁴ HÁSOVÁ, Jiřina a Tomáš MORAVEC. *Insolvenční řízení* (2013)

²⁵ § 316 IZ

²⁶ KOZÁK, Jan a kol. *Insolvenční právo aneb Osobní bankroty začínají*. (2008, s. 210)

²⁷ § 398 odst. 3 IZ

Při zpeněžování majetkové podstaty se postupuje podobně jako u konkursu. Výhodou je, že do majetkové podstaty nenáleží majetek, který dlužník nabude v průběhu IŘ a dlužníkovi zůstanou zachovány další pravidelné příjmy, které slouží jako zdroj jeho obživy.

„V případě plnění splátkového kalendáře se dlužník zavazuje, že bude po dobu 5 let měsíčně splácet ze svých příjmů částku ve stejném rozsahu, v jakém z nich mohou být při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky. Tuto částku rozvrhne insolvenční správce mezi nezajištěné věřitele podle poměru jejich pohledávek způsobem určeným v rozhodnutí insolvenčního soudu o schválení oddlužení. Zajištění věřitelé se uspokojí z výtěžku zpeněžení zajištění.“²⁸ Výhodou je, že dlužník není zbaven veškerých příjmů, ale splácení dluhů se rozvrhne do splátek.

Pokud soud zamítne návrh na povolení oddlužení, je úpadek řešen formou konkursu. Pokud insolvenční soud uloží navrhovateli, aby zaplatil zálohu na náklady insolvenčního řízení, a ta nebude ve stanovené lhůtě zaplacená, může insolvenční soud před rozhodnutím o insolvenčním návrhu řízení zastavit.²⁹ O tomto musí být navrhovatel poučen.

Po 5 letech, plní-li dlužník řádně a včas své povinnosti může insolvenční soud na návrh dlužníka rozhodnout o jeho osvobození od placení neuspokojených pohledávek zahrnutých do oddlužení. Osvobození se vztahuje i na pohledávky, na které se v IŘ nepřihlíželo a na ty, které nebyly do IŘ přihlášeny.

2.5.4 Zvláštní způsob řešení úpadku

Zvláštní způsoby řešení úpadku pro určité druhy případů řeší IZ v § 314 a zvláštní způsob řešení úpadku pro určité subjekty řeší IZ v § 367 a následujících.

§ 367 IZ a následující se zabývají úpadkem bank, spořitelních a úvěrních družstev, institucí elektronických peněz a osob oprávněných vydávat elektronické peníze a dále některé

²⁸ CHALUPECKÁ, K., P. LAVICKÝ, J. JURENA a M. LEBEDA, *Insolvenční právo v teorii a praxi* (2012, s. 217)

²⁹ § 108 IZ

zahraniční banky, instituce elektronických peněz a osob oprávněných vydávat elektronické peníze.

§ 314 IZ ustanoví tzv. nepatrný konkurs. O nepatrný konkurs se jedná tehdy, když je dlužníkem fyzická osoba, která není podnikatelem nebo pokud celkový obrat dlužníka za poslední účetní období předcházející prohlášení konkursu nepřesahuje 2 mil. Kč a dlužník nemá více než 50 věřitelů. Rozhodnutí o tom, že se jedná o nepatrný konkurs insolvenční soud vydá na návrh i bez návrhu, a to i v průběhu IŘ. Mezi výhody nepatrného konkursu patří efektivnost, rychlost a zjednodušení procesního postupu.

3 Konkurs z hlediska právního, účetního a daňového

Konkurs je jedna z možností, jak řešit úpadek dlužníka – fyzické i právnické osoby. Jedná se o likvidní způsob řešení úpadku dlužníka. Po ukončení IŘ se fyzické osobě vrátí oprávnění disponovat s majetkem a právnická osoba zaniká výmazem z obchodního rejstříku. Tato diplomová práce je zaměřena na právnické osoby, proto se dále bude rozebírat problematika konkursu právnických osob.

3.1 Právní hledisko konkursu

Právní úprava konkursu je obsažena v ustanoveních § 244 až § 315 IZ. Předpokladem pro zahájení insolvenčního řízení je podání insolvenčního návrhu. Právnická osoba a fyzická osoba podnikatel, která je v úpadku pro insolvenci nebo předlužení, je povinna bez zbytečného odkladu podat insolvenční návrh spojený s návrhem na řešení úpadku konkursem.³⁰

Insolvenční návrh může podat také věřitel v případě, že splňuje zákonné podmínky. Pokud se jedná o hrozící úpadek, může insolvenční návrh podat pouze dlužník. Za právnickou osobu podá insolvenční návrh její statutární orgán nebo likvidátor, je-li v likvidaci.

Insolvenční návrh musí obsahovat dle § 97 IZ a § 103 IZ

- označení, kterému soudu je návrh určen,
- označení insolvenčního navrhovatele a dlužníka, kterého se návrh týká,
- rozhodující skutečnosti, které osvědčují úpadek nebo hrozící úpadek dlužníka,
- skutečnosti, ze kterých vyplývá oprávnění podat insolvenční návrh,
- návrh, čeho se navrhovatel domáhá, tj. návrh, aby insolvenční soud rozhodl o úpadku dlužníka,
- listinné důkazy,
- předepsané přílohy,
- datum a úředně ověřený podpis nebo elektronický podpis osoby, která jej podala.

³⁰ BAŘINOVÁ, Dagmar, Renáta HÓTOVÁ a Ladislav OLŠAR, *Konkurzní řízení v praxi z pohledu věřitele i úpadce* (2006, s. 36)

Specifické požadavky při podání insolvenčního návrhu dlužníkem jsou upraveny v § 104 IZ a při podání návrhu věřitelem v § 105 IZ.

Vyazuje-li návrh na zahájení IZ vady, insolvenční soud k tomuto návrhu nepřihlíží nebo ho nejpozději do 7 dnů zamítne. Subjekt, který vadný návrh podal, může podat nový, bez vad. V případě, že insolvenční návrh neobsahuje stanovené přílohy, vyzve insolvenční soud navrhovatele, aby do 7 dnů tyto přílohy dodal. Pokud podal návrh dlužník (podnikající osoba) může insolvenční soud tuto lhůtu prodloužit.

Za předpokladu, že insolvenční návrh je v pořádku, vyzve insolvenční soud navrhovatele, aby uhradil zálohu na náklady insolvenčního řízení. Tato částka nesmí být vyšší než 50 000,- Kč a má zajistit alespoň částečnou úhradu nákladů řízení. Záloha nebude požadována v případě, že insolvenční návrh podá zaměstnanec, nebo pokud soud návrh zamítne z důvodu, že je ze seznamu dlužníkovy majetku zřejmé, že majetek nebude postačovat ani k úhradě nákladů insolvenčního řízení.

3.1.1 Moratorium

Dlužník může podat insolvenčnímu soudu návrh na vyhlášení moratoria před zahájením IŘ, dále do 7 dnů od podání insolvenčního návrhu nebo do 15 dnů od doručení insolvenčního návrhu, jde-li o insolvenční návrh podaný věřitelem. „Dlužník je povinen k návrhu připojit i poslední účetní závěrku a písemné prohlášení většiny svých věřitelů, že s vyhlášením moratoria souhlasí.“³¹ Podat návrh na vyhlášení moratoria nemá právnická osoba v likvidaci.

Moratorium poskytuje dlužníkovi možnost vyrovnat se s věřiteli ještě před proběhnutím celého IŘ, neboť během moratoria nelze vydat rozhodnutí o úpadku. Moratorium je účinné od zveřejnění rozhodnutí o jeho vyhlášení v insolvenčním rejstříku a trvá dobu uvedenou v návrhu, nejdéle 3 měsíce a za zákonných podmínek jej lze prodloužit o 30 dnů.

³¹ BŘEZINOVÁ, Hana. *Ekonomické aspekty insolvenčního zákona* (2009, s. 136)

3.1.2 Zahájení insolvenčního řízení

Insolvenční řízení je zahájeno doručením insolvenčního návrhu, který je bez vad, věcně příslušnému soudu. Insolvenční soud vydá vyhlášku, kterou zahajuje IŘ, nejpozději do 2 hodin poté, kdy mu došel insolvenční návrh. V případě, že návrh došel mimo stanovenou pracovní dobu nebo mimo pracovní dny, učiní tak nejpozději do 2 hodin po zahájení úředních hodin nejbližšího pracovního dne. Soud zveřejní vyhlášku na úřední desce soudu a v insolvenčním rejstříku.

Vyhláška musí obsahovat informaci o zahájení IŘ, určení insolvenčního soudu, který ji vydal, označení insolvenčního navrhovatele, dlužníka, den, hodinu a popř. minutu o okamžiku jejího zveřejnění v insolvenčním rejstříku, jméno a příjmení osoby, která vyhlášku vydala a den jejího vydání.

Insolvenční soud musí vyrozumět o zahájení IŘ zákonem stanovené subjekty, kterými jsou například finanční úřad, celní úřad, úřad práce, v jehož obvodu má dlužník sídlo popř. místo bydliště, OSSZ, obecný soud dlužníka aj.

3.1.2.1 Účinky zahájení insolvenčního řízení

Tyto účinky nastávají okamžikem zveřejnění vyhlášky zahajující IŘ v insolvenčním rejstříku a trvají do skončení IŘ. Se zahájením IŘ jsou spojeny například tyto účinky:

- pohledávky a jiná práva, týkající se majetkové podstaty mohou věřitelé uplatnit pouze přihláškou,
- pohledávky a jiná práva týkající se majetkové podstaty nemohou být uplatněny žalobou, lze-li je uplatnit přihláškou – to se ovšem nevztahuje na přednostní pohledávky,
- nezačínají nebo dále neběží lhůty k uplatnění práv, která lze uplatnit přihláškou
- lze nařídit, ale nelze provést, výkon rozhodnutí či exekuci, která by postihla majetek dlužníka nebo majetek, který náleží do majetkové podstaty,
- právo na uspokojení ze zajištění, které se týká majetku ve vlastnictví úpadce nebo náležejícího do majetkové podstaty, lze uplatnit a nově nabýt jen za zákonných

podmínek, to platí i pro zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitostech, které bylo navrženo po zahájení IŘ.³²

Od okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením IŘ, je dlužník povinen se zdržet nakládání s majetkovou podstatou a s majetkem, který do ní může náležet.

3.1.3 Prohlášení konkursu

Insolvenční soud rozhodne o prohlášení konkursu samostatným rozhodnutím do 3 měsíců po rozhodnutí o úpadku. Prohlášení konkursu a jeho průběh má značné dopady na majetkovou sféru dlužníka, jeho právní postavení ale i na subjekty, se kterými byl dlužník v právním stavu.

Základním účinkem prohlášení konkursu je přechod oprávnění nakládat s majetkovou podstatou, výkon práv a plnění povinností dlužníka na insolvenčního správce. Pokud by dlužník po nabytí právní moci prohlášení konkursu učinil nějaký z právních kroků týkající se majetkové podstaty, byl by takový úkon neúčinný.

Mezi další účinky prohlášení konkursu řadíme

- přerušeni likvidace,
- ukončení nucené správy,
- zánik předběžného opatření, bylo-li nařízeno,
- nesplacené pohledávky se považují splatné k datu prohlášení konkursu,
- pohledávky vázané na splnění rozvazovací podmínky se stávají nepodmíněné do splnění rozvazující podmínky,
- zánik všech návrhů smluv, které dlužník nepodepsal,
- přerušeni soudních a správních řízení, které souvisí s majetkovou podstatou.

Prohlášením konkursu dlužníka automaticky nezaniká provoz jeho závodu. Oprávnění řídit závod přechází na insolvenčního správce. „Provoz dlužníkova závodu může skončit

³² CHALUPECKÁ, K., P. LAVICKÝ, J. JURENA a M. LEBEDA, *Insolvenční právo v teorii a praxi* (2012, s. 90)

rozhodnutím insolvenčního soudu na návrh insolvenčního správce po vyjádření věřitelského výboru.“³³

3.1.4 Uplatnění pohledávek v insolvenčním řízení

Pohledávka je dvoustranný vztah, kdy na jedné straně stojí dlužník, který je povinen splnit svou povinnost a na straně druhé věřitel, který je oprávněn požadovat od dlužníka plnění. „Pohledávky vznikají nejčastěji ze smluv, např. z kupní smlouvy, ze smlouvy o dílo, ze smlouvy o úvěru, ze smlouvy o půjčce, z darovací smlouvy apod. Pohledávky však mohou vzniknout též z jiných právních skutečností, např. z odpovědnosti za škodu, z bezdůvodného obohacení, z odpovědnosti za vady, z odpovědnosti za prodlení dlužníka nebo věřitele.“³⁴

V IŘ rozlišuje několik typů pohledávek.

Obrázek 3.1: Typy pohledávek v IŘ



Zdroj: Vlastní zpracování

Dle uvedeného schématu věřitelé uplatňují svou pohledávku buď přihláškou pohledávky, nebo bez přihlášky přímo u insolvenčního správce.

3.1.4.1 Uplatnění práva přihláškou pohledávky

Nejčastějším způsobem, jakým jsou uplatňovány pohledávky v IŘ, je prostřednictvím přihlášky pohledávky. Dle § 2 IZ se přihláškou pohledávky rozumí úkon, kterým věřitel

³³ CHALUPECKÁ, K., P. LAVICKÝ, J. JURENA a M. LEBEDA, *Insolvenční právo v teorii a praxi* (2012, s. 143)

³⁴ VONDRÁKOVÁ, Alena. *Vymáhání pohledávek* (2011, s. 3)

uplatňuje uspokojení svých práv v IŘ. „K základním principům IŘ patří zásada poměrného uspokojení pohledávek věřitelů, k jejímuž naplnění má přispět i to, že věřitelé své pohledávky za účelem jejich zjištění do IŘ přihlásí.“³⁵

Přihlášku pohledávky může věřitel podat v době od zahájení IŘ do rozhodnutí úpadku (insolvenční soud ještě nezveřejnil výzvu k podání přihlášek), a pak v době od rozhodnutí úpadku do konce lhůty, kterou stanoví insolvenční soud. Využitím možnosti přihlásit pohledávku v době od zahájení IŘ do prohlášení konkursu, může věřitel zabránit promlčení pohledávky, neboť promlčecí doba přestane běžet podáním přihlášky. Ovšem v případě, že by pohledávka nebyla zjištěna v IŘ (např. byla soudem pro vady odmítnuta nebo by ji věřitel vzal zpět), promlčecí doba by běžela dál.

„Rozhodnutí insolvenčního soudu o úpadku dlužníka musí obsahovat výzvu, aby věřitelé, kteří dosud nepřihlásili své pohledávky, takto učinili ve stanové lhůtě, s poučením následcích jejího zmeškání, a tato lhůta nesmí být kratší než 30 dnů a delší než 2 měsíce.“³⁶ Pokud je přihláška pohledávky doručována poštou, musí být poslána nejpozději poslední den lhůty soudu. Podá-li věřitel přihlášku pohledávky jinému než místně příslušnému soudu až v posledních dnech stanovené lhůty může dojít k tomu, že ji tento soud nestihne postoupit příslušnému soudu včas a k přihlášce pohledávky nebude přihlíženo, neboť k přihláškám podaným po stanovené lhůtě se nepřihlíží.³⁷

Přihláška pohledávky se podává na příslušném formuláři (viz Příloha č. 1) ve dvojím vyhotovení, jedno vyhotovení se stává součástí spisu, druhé obdrží insolvenční správce.

Kromě nezajištěných pohledávek se přihláškou pohledávky přihlašují i pohledávky zajištěné.

Pohledávku, která není zajištěna podle § 2g IZ, nazýváme nezajištěnou. Tato pohledávka je nepřednostní a k jejímu uspokojení dochází poměrově na základě rozvrhového

³⁵ HÁSOVÁ, Jiřina a Tomáš MORAVEC. *Insolvenční řízení* (2013, s. 109)

³⁶ KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol., *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Komentář* (2010, s. 222)

³⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29.2.2012, sen. Zn. 29 SNCR 3/2012

usnesení, pokud se nejedná o pohledávku věřitele, který nepodává přihlášku. Může se jednat například o pohledávky z obchodních vztahů nebo dluhy státní správy.

„Zajištěnou pohledávkou je pohledávka věřitele, která je zajištěna majetkem, jenž náleží do majetkové podstaty, a to zástavním právem, zadržovacím právem, omezením převodu nemovitostí, zajišťovacím převodem práva nebo postoupením pohledávky k zajištění či obdobným právem podle zahraniční právní úpravy.“³⁸ Předmět zajištění bývá zpravidla nejzásadnější část majetku dlužníka, proto zajištěný věřitel představuje v rámci IŘ klíčový procesní subjekt.³⁹ Zajištění věřitelé mohou ovlivnit průběh IŘ, zejména přijetím usnesení o způsobu řešení úpadku, dále může udělovat insolvenčnímu správci pokyny při správě předmětu zajištění. Zpeněžením zajištěného majetku zaniká zajištění pohledávky, a to i v případě, že nepodal přihlášku své pohledávky. „Zajištění věřitelé se uspokojují ze 100 % výtěžku zpeněžení po odečtení částky připadající na odměnu správce a nákladů na správu a zpeněžení, a to kdykoliv v průběhu řízení.“⁴⁰

3.1.4.2 Uplatnění práva jiným způsobem než přihláškou pohledávky

Kromě pohledávek, které se uplatňují přihláškou pohledávky, existuje okruh pohledávek nepodléhajících takovému formálnímu procesu, tedy zapodstatové pohledávky. Tyto pohledávky zákon upřednostnil z důvodu jejich vzniku, jako pohledávky za majetkovou podstatou nebo jejich specifickému charakteru, jako pohledávky jí postavené naroveň.

Pohledávky za majetkovou podstatou jsou ty, které vznikly po zahájení IŘ. Pohledávky na roveň postavené pohledávkám za majetkovou podstatou. Výčet těchto pohledávek najdeme v § 168 IZ a v §169 IZ.

³⁸ MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: příručka zejména pro neprávnický* (2009, s. 65)

³⁹ HOROVÁ, Helena a Karel Somol. *Postavení zajištěných věřitelů v insolvenčním řízení*. [online]. [16. 10. 2013]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/clanek10>.

⁴⁰ FABIANPARTNERS.CZ. *Zajištěné pohledávky v insolvenčním řízení*. [online]. [16. 10. 2013]. Dostupné z: <http://www.fabianpartners.cz/cz/insolvenzni-spravce/vymahani-pohledavek-v-insolvencnim-rizeni-konkurzu/zajistene-pohledavky-v-insolvencnim-rizeni/>.

Tyto pohledávky se uplatňují neformálně u insolvenčního správce oznámením a uspokojují se v plné výši kdykoliv po rozhodnutí o úpadku dlužníka za předpokladu, že v majetkové podstatě jsou prostředky. V případě, že insolvenční správce takovou pohledávku odmítne uspokojit, má věřitel nárok domáhat se uspokojení žalobou (nejedná se o incidenční spor).

3.1.4.3 Další členění pohledávek

Za **vykonatelnou** pohledávku je považována pohledávka, na kterou je možné vést výkon soudního rozhodnutí. Věřitel je povinen v přihlášce uvést i skutečnost, o které se vykonatelnost této pohledávky opírá, tedy označí příslušný vykonatelný titul, kterým může být

- notářský zápis s doložkou vykonatelnosti,
- platební výměr,
- platební rozkaz,
- elektronický platební rozkaz,
- usnesení soudu,
- směnečný platební rozkaz,
- rozhodčí nález.

Pohledávky nezajištěné vykonatelným titulem se nazývají **nevykonatelné**.

Dle § 173 IZ může věřitel podat přihlášku pohledávky nejen tehdy, pokud již nastala její **splatnost**, ale také pokud jde o pohledávku dosud nesplatnou. Věřitel musí tuto vlastnost vyznačit v přihlášce. V průběhu IŘ zůstává přihlášená nesplatná pohledávka **neplatnou**, ale bude-li na majetek dlužníka prohlášen konkurs, bude považována za splatnou.⁴¹

Podřízenou pohledávkou je pohledávka, která má být podle smlouvy uspokojena až po uspokojení jiné pohledávky, případně ostatních pohledávek dlužníka. Tyto pohledávky se uspokojí poměrně. „Jako poslední se vždy uspokojují pohledávky společníků nebo členů dlužníka vyplývající z jejich účasti ve společnosti nebo družstvu, a to poměrně.“⁴²

⁴¹ §250 IZ

⁴² DEUTSCH, Erich, *Pohledávky v insolvenčním řízení*. [online]. [16. 10. 2013]. Dostupné z: <http://www.konkursni-noviny.cz/clanek/pohledavky-v-insolvenčním-řízení>.

Přihlásit do IŘ lze i pohledávku, která je **podmíněná** tj. pohledávka, která je vázána na odkládací nebo rozvazovací podmínku. Na splnění odkládací podmínky závisí, zda právní následky úkonu nastanou, na splnění rozvazovací podmínky závisí, zda již nastalé právní účinky pominou.

3.1.5 Majetková podstata

Majetková podstata je dle § 2 IZ a § 205 IZ majetek dlužníka sepsaný v soupisu majetkové podstaty insolvenčního správce, který je určen k uspokojení dlužnických věřitelů. Pro vymezení MP je důležité, kdo podal insolvenční návrh. Podá-li insolvenční návrh dlužník, patří do MP majetek, který dlužníkovi patřil ke dni zahájení IŘ a majetek, který nabyt v jeho průběhu. Podá-li insolvenční návrh věřitel, náleží do majetkové podstaty majetek, který dlužníkovi patřil v době omezení práva s ním nakládat, majetek, který patřil dlužníkovi v době rozhodnutí o úpadku, a majetek, který dlužník nabyt v průběhu IŘ. Do MP se řadí i majetek, který nabyly třetí osoby neúčinným právním úkonem, tzn., že k převodu vlastnických práv došlo až po omezení práva nakládat s majetkem (prohlášením konkursu).

Majetkovou podstatu tvoří například peněžní prostředky v hotovosti i na bankovních účtech, bez ohledu na měnu, věci movité a nemovité (pozemky a stavby evidované i neevidované v katastru nemovitostí, rozestavěné objekty, rozpracované výrobky), závod (podnik), soubory movitých či nemovitých věcí, věci hromadné, akcie, směnky, přírostky, plody a užitky majetku v MP aj.⁴³

Negativní vymezení majetkové podstaty je upraveno v § 207 a § 208 IZ. „Na rozdíl od výkonu rozhodnutí nejsou z majetkové podstaty nikdy vyloučeny věci sloužící k podnikání dlužníka. Součástí majetkové podstaty není majetek, který lze postihnout výkonem rozhodnutí či exekucí.“⁴⁴ Jedná se zejména o věci, které dlužník nezbytně potřebuje k uspokojování hmotných potřeb a jiných věcí, jejichž prodej by byl v rozporu s morálními pravidly. Do MP nespadá například běžné oděvní součásti, obvyklé vybavení domácnosti, snubní prsten,

⁴³ BERGER, Petr. *Majetková podstata v insolvenčním řízení*. [online]. [25. 10. 2013]. Dostupné z: www.asis.cz/create_file.php?id=313

⁴⁴ KOZÁK, J., P. BUDÍN, A. DADAM a L. PACHL, *Insolvenční zákon a předpisy související. Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení. Komentář* (2013, s. 514)

zdravotnické potřeby, hotové peníze do částky dvojnásobku životního minima jednotlivce nebo účelově určený majetek, kterým lze podle zvláštního právního předpisu naložit pouze způsobem, k němuž byl určen, zejména účelové dotace či návratné výpomoci ze státního rozpočtu.

Dlužník je povinen poskytnout insolvenčnímu správci při zjišťování MP všestrannou součinnost, zejména poskytnout mu potřebné podklady, dále pak vysvětlení a umožnit přístup na všechna místa, kde se majetek nachází. Pro zjištění MP může insolvenční správce získat poznatky o majetku za součinnosti orgánů státní správy (katastrální úřad, centrální registr vozidel či bankovní instituce).

V případě, že se dlužník domnívá, že určitý majetek nespadá do MP, může se domáhat jeho vynětí pomocí návrhu na vynětí majetku s uvedením důvodů, které předloží věřitelskému výboru. Pokud insolvenční správce zařadí do MP i majetek, který vlastní třetí osoba, může tato podat vylučovací žalobu do 30 dnů ode dne doručení vyrozumění soupisu majetku do MP. Pokud tato věc skutečně do MP nepatří a insolvenční správce majetek zpeněží, má třetí osoba právo na výtěžek ze zpeněžení a náhradu škody.⁴⁵

Součástí soupisu majetkové podstaty je i její ocenění insolvenčním správcem. Ten vychází z účetnictví dlužníka, z údajů v evidenci vedené podle zvláštního právního předpisu a z dalších dostupných informací. Pokud věřitelský výbor požaduje, aby ocenění bylo provedeno znalcem, musí toto finančně zajistit. V případě, že se jedná o obtížné ocenění majetku, může insolvenční správce požádat znalce i bez souhlasu věřitelského výboru, pokud přínos bude vyšší než náklady na ocenění.

Správce požádá dlužníka o písemné potvrzení úplnosti a správnosti soupisu majetkové podstaty. Poté jej insolvenční soud zveřejní v insolvenčním rejstříku.

K uspokojení pohledávek věřitelů v konkursu dochází zpeněžením MP. Tím se rozumí převedení veškerého majetku, který náleží do MP. Zpeněžením se rozumí i úplatné postoupení pohledávek, přičemž ujednáními, která tomu brání, není insolvenční správce omezen. „K prodeji MP je možno přistoupit, pokud

⁴⁵ §255 IZ

- rozhodnutí o prohlášení konkursu nabylo právní moci,
- proběhla již první schůze věřitelů,
- prodávaný majetek byl sepsán do majetkové podstaty.⁴⁶

O způsobu zpeněžení MP rozhoduje se souhlasem věřitelského výboru insolvenčního správce. Majetkovou podstatu lze zpeněžit veřejnou dražbou, prodejem movitých a nemovitých věcí, prodejem mimo dražbu a prodejem dlužníkovra závodu.⁴⁷

3.1.6 Konečná zpráva

V závěru zpeněžení MP insolvenční správce předloží insolvenčnímu soudu konečnou zprávu a vyúčtování odměny a výdajů insolvenčního správce.

Konečná zpráva musí podat celkový výsledek činnosti insolvenčního správce s vyčíslením jejich finančních výsledků. Předložení konečné správy nebrání, jestliže dosud nejsou ukončeny incidenční spory (jejich výsledek nemůže podstatně ovlivnit závěr konečné zprávy) a jestliže se nepodařilo zpeněžit celou MP, pokud dosud nezpeněžený majetek může být z MP vyňat. Náležitosti konečné zprávy jsou uvedeny v § 302 IZ. „Konečná zpráva musí jako závěrečný výsledek obsahovat vyčíslení částky, jež má být rozdělena mezi věřitele, označení těchto věřitelů a údaj o výši jejich podílů na této částce.“⁴⁸

Konečná zpráva je zveřejněna v insolvenčním rejstříku a do 15 dnů od jejího zveřejnění mohou účastníci řízení proti této zprávě podat námitky. Konečná zpráva schválená insolvenčním soudem je spolu se seznamem přihlášených pohledávek podkladem pro rozvrh. Soud nařídí vyhláškou jednání k projednání konečné zprávy, na kterém se bude zabývat podanými námitkami. Nejsou-li námitky oprávněné, odmítne je, v případě, že námitky jsou důvodné, nařídí doplnění, změnu nebo zcela zamítne konečnou zprávu.

⁴⁶ KOZÁK, J., P. BUDÍN, A. DADAM a L. PACHL, *Insolvenční zákon a předpisy související. Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení. Komentář* (2013, s. 636)

⁴⁷ §286 IZ

⁴⁸ KOZÁK, J., P. BUDÍN, A. DADAM a L. PACHL, *Insolvenční zákon a předpisy související. Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení. Komentář* (2013, s. 676)

3.1.7 Rozvrh

Insolvenční správce po nabytí právní moci rozhodnutí o schválení konečné zprávy předloží insolvenčnímu soudu návrh rozvrhového usnesení. V něm musí být uvedeno, kolik má být vyplaceno na každou pohledávku uvedenou v seznamu přihlášených pohledávek. Všichni věřitelé zahrnutí do rozvrhu se uspokojí poměrně podle výše pohledávek tak, jak byla zjištěna. K uspokojení nezajištěných věřitelů lze použít zbylý výtěžek ze zpeněžení MP zajištěného věřitele po jeho úplném uspokojení.

Správce předloží rozvrhové usnesení i v případě, že některé z pohledávek nelze uspokojit, neboť jsou sporné či podmíněné. Pokud zpeněžení MP nebylo dosud ukončeno a jsou-li k dispozici finanční prostředky, navrhne insolvenční správce povolení částečného rozvrhu. Insolvenční soud přezkoumá věcnou správnost rozvrhu a vydá rozvrhové usnesení, ve kterém určí částky, které mají být vyplaceny věřitelům

3.1.8 Uspokojení pohledávek věřitelů

Pohledávky za majetkovou podstatou, pohledávky jim na roveň postavené a zajištěné pohledávky se uspokojí kdykoliv v průběhu IŘ, ovšem ještě před vydáním rozvrhového usnesení.⁴⁹

Zajištěné pohledávky se uspokojí z výtěžku zpeněžení majetku, kterým byly zajištěny, podle pořadí vzniku jejich zajištění. Rozsah úhrady zajištěné pohledávky vyplývá s ustanovení § 298 IZ. Z výtěžku zpeněžení odečte insolvenční správce náklady, které vznikly při správě zajištění, a to až do výše 4 % výtěžku zpeněžení a dále je odečteno nejvýše 5 % výtěžku zpeněžení na náklady spojené se zpeněžením předmětu zajištění. Se souhlasem zajištěného věřitele je možno odečíst náklady správy a zpeněžení ve větším rozsahu než je dáno zákonem. Insolvenční správce si odečte 2 % z částky určené k vydání zajištěnému věřiteli jako částku připadající na jeho odměnu. Pokud by byl zajištěný věřitel uspokojen v plném rozsahu, zbývající část lze použít k uspokojení nezajištěných věřitelů.

Před uspokojením ostatních pohledávek, které byly řádně přihlášeny do IŘ, musí insolvenční správce vyčlenit částku na předpokládané výdaje spojené s ukončením řízení.

⁴⁹ § 305 IZ

Pohledávky nezajištěné se uspokojují na základě rozvrhového usnesení. Tedy až poté, co jsou uspokojeny pohledávky za MP a pohledávky jim na roveň postavené a pohledávky zajištěných věřitelů. Pohledávky jsou při rozvrhu uspokojeny poměrně. Pokud bylo rozvrhové usnesení vydáno, a nejsou-li ještě dořešeny spory týkající se uplatnění pohledávek nebo ještě nebyla splněna podmínka u podmíněných pohledávek, insolvenční správce složí do úschovy částky, které by mohly připadnout těmto věřitelům a budou vyplaceny, jakmile odpadnou překážky jejich vyplacení. Za tímto účelem vydá insolvenční soud další rozvrhové usnesení.

3.1.9 Zrušení konkursu

IŘ je skončeno vydáním usnesení insolvenčního soudu o zrušení konkursu. Ke zrušení konkursu může dojít kdykoliv v průběhu IŘ, tudíž nejen po vydání a realizování rozvrhového usnesení. Důvody pro zrušení jsou například:

- dlužníkův úpadek nebyl ani dodatečně osvědčen a nedošlo k částečnému zpeněžení majetkové podstaty (např. pokud se dlužnickovy majetkové poměry zlepšily natolik, že by již nebylo možno mluvit o úpadku – dar, výhodný obchod),
- dlužník nemá žádné přihlášené věřitele,
- byly uspokojeny všechny pohledávky za majetkovou podstatou a jim na roveň postavené,
- majetek dlužníka je nepostačující,
- dlužník navrhne se souhlasem všech svých věřitelů a insolvenčního správce zrušení konkursu a navrhne ověřenou listinu s podpisy svých věřitelů,
- rozvrhové usnesení bylo splněno.

Okamžik skončení IŘ je okamžik nabytí právní moci rozhodnutím soudu o zrušení konkursu, stejně jako u rozhodnutí o tom, že dlužník není v úpadku.

Neuspokojené pohledávky či jejich části v konkursu nezanikají. „Nemá-li právnická osoba právního nástupce, bude po zrušení konkursu následovat zrušení a zánik této osoby a tím dojde i k nemožnosti vymáhat neuspokojenou pohledávku.“⁵⁰

Zrušením konkursu nekončí funkce insolvenčního správce. Končí jeho oprávnění disponovat s majetkem, to se vrací dlužníkovi. Ovšem insolvenční správce je povinen uzavřít účetnictví a splnit příslušné daňové povinnosti a dlužníkovi předat záznamy, zbývající

⁵⁰ HÁSOVÁ, Jiřina a Tomáš MORAVEC. *Insolvenční řízení* (2013, s. 170)

majetek, popřípadě učiní další činnosti související se zrušením konkursu. Po splnění všech úkolů zproští insolvenční soud insolvenčního správce jeho funkce.

3.2 Účetní hledisko

Insolvenční zákon v řadě svých ustanovení používá pojem „účetnictví“ nebo „evidence vedená podle zvláštního právního předpisu“.⁵¹

Účetnictví představuje ucelený soubor účetních záznamů o stavu a pohybu majetku a jiných aktiv, závazků a jiných pasiv, o nákladech a výnosech a výsledku hospodaření. Účetnictví (vedené na základě postupů podle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví) podává věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky. Subjekt, který vede účetnictví podle ZÚ, se nazývá účetní jednotka.

Evidenci vedenou podle zvláštního právního předpisu ve smyslu zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, se rozumí různé typy evidencí určených pro zjištění základu daně z příjmů fyzických osob. Jsou jimi

- evidence příjmů a pohledávek vzniklých v souvislosti s podnikáním či jinou samostatně výdělečnou činností, kdy výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů subjekt uplatňuje procentem z příjmů (§ 7 odst. 8 ZDP),
- daňová evidence zjišťující základ daně z přehledu o příjmech, výdajích, majetku a závazcích (§ 7b ZDP),
- evidence vedená v důsledku příjmů z pronájmu.

3.2.1 Vedení účetnictví v konkursu

Vedení účetnictví popř. zvláštní evidence je povinen před prohlášením konkursu dlužník. Základním účinkem prohlášení konkursu je zánik oprávnění dlužníka nakládat s majetkovou podstatou a výkonem práv a plnění povinností s majetkovou podstatou; tyto přecházejí na insolvenčního správce (viz kapitola 3.1.3). Insolvenčního správce má proto odpovědnost za vedení účetnictví (daňové evidence). V insolvenčním zákoně není výslovně

⁵¹ LANDA, Martin. *Ekonomika insolvenčního řízení* (2009, s. 150)

uvedena povinnost předat účetnictví insolvenčnímu správci, ale ze z výše zmíněné povinnosti tj. zajištění vedení účetnictví toto vyplývá.

Legislativní rámec vedení účetnictví v konkursu obsahuje ZÚ, vyhláška č. 500/2002 Sb., pro podnikatele účtující v podvojném účetnictví, kterou se provádějí některá ustanovení ZÚ a Českými účetními standardy. Zákon o účetnictví se zabývá konkursem především v § 17 a v § 20. § 17 odst. 1 ZÚ a § 17 odst. 2 ZÚ, řeší otevírání a zavírání účetních knih a § 20 se zabývá ověřování účetní závěrky auditorem, neboť ověřením nejsou povinni všichni dlužníci. Obsahem českého účetního standardu pro podnikatele č. 021 je stejně jako u vyhlášek popis účetních metod a postupů účtování.

3.2.2 Účetní závěrka

Účetní závěrku definuje § 18 ZÚ jako výkaz, který tvoří rozvaha (balance), výkaz zisku, ztrát a příloha. Dále mohou obsahovat přehled o peněžních tocích a o změnách vlastního kapitálu.⁵²

Řádnou účetní závěrku sestavují účetní jednotku k poslednímu dni účetního období tj. na konci kalendářního nebo hospodářského roku. Mimořádná účetní závěrka se sestavuje k jinému datu než k poslednímu dni účetního období. Účetní závěrky se sestavují na základě údajů z uzavřených účetních knih. Při sestavování mezitímní účetní závěrky se neuzavírají účetní knihy a inventarizace se provádí jen pro účely vyjádření ocenění.⁵³ Při oceňování se do účetní závěrky zahrnují pouze zisky, které byly dosaženy a berou v úvahu všechna předvídatelná rizika i možné ztráty, které se týkají majetku a závazků. Tyto skutečnosti jsou jim známy do okamžiku sestavení účetní závěrky, jakož i všechna snížení hodnoty bez ohledu na to, zda je výsledkem hospodaření účetního období zisk nebo ztráta.⁵⁴

Ke dni předcházejícímu dni, kterým nastanou účinky rozhodnutí o úpadku, se sestaví mimořádná účetní závěrka dle § 17 odst. 2 písm. e) ZÚ. Tuto závěrku je povinen sestavit dlužník, neboť v tento okamžik ještě práva a povinnosti nepřešly na insolvenčního správce. Při uzavírání účetních knih se zaúčtují zůstatky přechodných účtů aktiv a pasiv (zejména

⁵² § 3 odst. 1 vyhlášky č. 500/2002 Sb., prováděcí vyhlášky k podvojnému účetnictví a § 18 odst. 1 ZÚ

⁵³ § 19 odst. 3 ZÚ

⁵⁴ § 25 odst. 3 ZÚ

rezerv, opravných položek, dohadných účtů aktivních i pasivních, výnosů, výdajů, příjmů a nákladů příštích období), které nebudou moci být zúčtovány v konkursu anebo které vstupem do konkursu ztratí své opodstatnění.⁵⁵ Správně provedená závěrka může napomoci insolvenčnímu správci při prověření pohledávek přihlášených do insolvenčního řízení a sestavení soupisu majetkové podstaty. Insolvenční správce účetní závěrku sestavenou dlužníkem podepisuje spolu s dlužníkem.

V den nabytí účinnosti rozhodnutí o způsobu řešení úpadku konkursem insolvenční správce otevře účetní knihy a sestaví zahajovací rozvahu.

Dle § 277 odst. 3 IZ má insolvenční správce povinnost ke dni předcházejícímu dni, kterým nastanou účinky prohlášení konkursu sestavit

- mezitímní účetní závěrku, jde-li o dlužníka, který vede účetnictví
- nebo přehled o příjmech a výdajích a majetku a závazcích, pokud dlužník vede evidenci podle zvláštního právního předpisu.

V tomto případě by se měly sestavit dvě účetní závěrky. Dle § 17 odst. 2 písm. e) ZÚ by **dlužník** měl sestavit **mimořádnou** účetní závěrku a současně dle § 277 odst. 4 IZ by měl **insolvenční správce** sestavit **mezitímní** účetní závěrku. V insolvenční praxi se často setkáváme se situací, kdy insolvenční soud spojí rozhodnutí o zjištěném úpadku s prohlášením o řešení úpadku dlužníka konkursem. Její řešení nalezneme v § 17 odst. 8 ZÚ. „Pokud právní předpisy stanoví účetní jednotce povinnost sestavit řádnou nebo mimořádnou účetní závěrku a zároveň mezitímní účetní závěrku, mezitímní účetní závěrka se nesestavuje.“ To znamená, že přednost má mimořádná účetní závěrka sestavená dlužníkem a insolvenční správce mezitímní účetní závěrku nesestavuje.

Povinnost sestavit mezitímní účetní závěrku tj. uzavřít účetní knihy v souvislosti s konkursním řízením vyplývá dále z § 17 odst. 2 písm. c) a písm. f) ZÚ. Pro insolvenčního správce je důležitá účetní závěrka sestavená ke dni předcházejícímu dni prohlášení konkursu. V den, kdy je na dlužníka prohlášen konkurs, insolvenční správce přebírá veškeré závazky a pohledávky dlužníka.

⁵⁵ ČÚS č. 021 bodu 4.1.2

Insolvenční správce je odpovědný za účetnictví ode dne rozhodnutí o úpadku až do ukončení insolvenčního řízení, a to i v případě, že pověří zpracováváním účetnictví třetí osobu. Během konkursu nemusí být předmět účetnictví totožný s majetkovou podstatou. Předmětem účetnictví v konkursu je celé obchodní jmění, tj. včetně majetku vyloučeného z konkursní podstaty majetku, který konkursem nemůže být postižen, a závazků, které se konkursu neúčastní anebo se k nim nepřihlíží.⁵⁶

Dle § 302 IZ je insolvenční správce povinen ke dni vyhotovení konečné zprávy sestavit mimořádnou účetní závěrku. „Insolvenční správce je povinen ke dni zrušení konkursu uzavřít účetní knihy, sestavit účetní závěrku, splnit povinnost uložené daňovými předpisy a předat dlužníku potřebné účetní záznamy.“⁵⁷

3.2.3 Audit účetní závěrky

Smyslem auditu je vyjádřit názor nezávislé, kvalifikované osoby na věrohodnost účetních výkazů účetní jednotky. Auditor ověřuje, zda údaje v účetních výkazech věrně zobrazují stav majetku a závazků, finanční situace a výsledek hospodaření společnosti v souladu s právními předpisy.

Účetní jednotky, které mají běžně povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem, tuto povinnost nemají, pokud o jejím ověření nerozhodne věřitelský výbor. Tato výjimka platí po dobu 36 kalendářních měsíců, počínaje prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po dni, kterým nastaly účinky prohlášením konkursu.⁵⁸ Účetní závěrka nemusí být ověřena auditorem, ani pokud došlo ke zrušení konkursu z důvodu, že majetek dlužníka je pro uspokojení věřitelů zcela nepostačující.⁵⁹

3.3 Daňové hledisko

Na problematiku sestavení účetní závěrky popř. přehledů o příjmech, výdajích, majetku a závazcích navazuje proces sestavení a podání daňových přiznání, resp. daňových

⁵⁶ ČSÚ č. 021 bodu 4.2.1

⁵⁷ § 313 odst. 2 IZ

⁵⁸ § 20 odst. 2 písm. a) IZ

⁵⁹ § 20 odst. 2 písm. c) IZ

hlášení nebo vyúčtování. Tento proces se řídí zákonem č. 280/2009 Sb., daňovým řádem a ostatními daňovými zákony. Povinnosti spojené s podáváním daňových tvrzení týkajících se insolvenčních řízení jsou upraveny v § 244 a násl. DŘ, který určuje okamžiky, ke kterým vzniká povinnost je podat.

První okamžik, pro zastoupení dlužníka insolvenčním správcem v souvislosti podáním daňového tvrzení, je datum rozhodnutí o úpadku. „Při insolvenčním řízení je daňový subjekt povinen podat nejpozději do 30 dnů ode dne účinnosti rozhodnutí o úpadku řádné daňové tvrzení za část zdaňovacího období, které uplynula ode dne předcházejícího účinnosti tohoto rozhodnutí a za kterou dosud nebylo podáno; tuto lhůtu nelze prodloužit.“⁶⁰ Současně je dlužník povinen podat daňová tvrzení, které dosud nebyla podána a podána být měla, nebo nebyla podána, protože ještě neuplynula lhůta pro jejich podání. Vzhledem k tomu, že správce daně je povinen svou pohledávku přihlásit do insolvenčního řízení a je vázán 30denní lhůtou pro její přihlášení, je výslovně odejmuta možnost prodloužit lhůtu pro podání daňových tvrzení.

Toto podání musí po úpadku podat dlužník. Formálně ovšem toto tvrzení musí po úpadku podepsat také insolvenční správce, protože po úpadku je ten, který má práva a povinnosti za dlužníka. Pokud by toto podání nebyl schopen či ochoten dlužník zpracovat, je insolvenční správce povinen toto tvrzení podat. V případě, že nemá dostatečné podklady k tomu, aby učinil řádné a správné podání, tato povinnost mu zaniká, ale musí tuto skutečnost sdělit správci daně ve sjednané lhůtě a poskytnout mu součinnost při stanovení daně dle pomůcek. Takto vyměřenou daň pak správce daně přihlásí do insolvenčního řízení.

Daňový řád upravuje i další okamžiky, vyvolané insolvenčním řízením, ke kterým se váže povinnost podat daňové tvrzení, a to

- ke dni předložení konečné zprávy,
- ke dni podání návrhu na zrušení konkursu,
- ke dni zrušení konkursu,
- ke dni splnění jiného řešení úpadku a
- ke dni přechodu oprávnění nakládat s majetkovou podstatou.

⁶⁰ § 244 odst. 1 DŘ

Povinnost podat daňová tvrzení na konci zdaňovacího období zůstává.

Ke dni předložení konečné zprávy, je insolvenční správce povinen zpracovat řádné daňové tvrzení za část zdaňovacího období, za kterou dosud nebylo podáno a tuto daň zahrnout do příslušného dokumentu.⁶¹ Lhůta pro podání je 15 dnů.⁶² Během insolvenčního řízení zůstávají lhůty pro podání řádných nebo dodatečných daňových tvrzení zachovány.⁶³

3.3.1 Zákon o dani z příjmů

Výše již bylo zmíněno, že při zjištění úpadku je dlužník povinen vyhotovit na základě mimořádné účetní závěrky (případně přehledu o příjmech a výdajích), nejpozději do 30 dnů ode dne účinnosti rozhodnutí o úpadku, přiznání k dani z příjmů právnických osob, případně přiznání k dani z příjmů fyzických osob.

Pro zjištění základu daně z příjmů je nákladem dle §24 odst. 2 písm. y) u dlužníka vedoucího účetnictví jmenovitá hodnota pohledávky nebo pořizovací cena pohledávky nabyté postoupením, vkladem a při přeměně obchodní korporace při zrušení konkursu pro nedostatek majetku, byla-li pohledávka přihlášena a zjištěna a při zjištění, že dlužník je v úpadku nebo hrozícím úpadku. Dle § 26 odst. 7 písm. a) bodu 3 ZDP může dlužník uplatnit odpis pouze ve výši jedné poloviny ročního odpisu.

Při stanovení správného základu daně je nutno použít § 23 odst. 8 písm. a) ZDP, ve kterém se upravuje základ daně (výsledku hospodaření u právnických osob a rozdíl mezi příjmy a výdaji u fyzických osob) ke dni ukončení podnikatelské činnosti. Právnické osoby upravují základ daně o zůstatky vytvořených rezerv a opravných položek, výnosů, výdajů, příjmů a nákladů příštích období. Fyzické osoby, které vedou

- účetnictví upraví výsledek hospodaření o zůstatky vytvořených rezerv a opravných položek, záloh, výnosů, výdajů, příjmů a nákladů příštích období,
- daňovou evidenci upravují o hodnotu pohledávek a závazků, které by při úhradě byly zdanitelným příjmem nebo výdajem,

⁶¹ § 244 odst. 3 DŘ

⁶² § 244 odst. 4 DŘ

⁶³ § 244 odst. 2 DŘ

- evidenci příjmů a výdaje uplatňují procentem z příjmů dle § 7 odst. 7 ZDP upravují základ daně o cenu nespotřebovaných zásob, o hodnotu pohledávek, které by při úhradě byly zdanitelným příjmem a zaplacených záloh.

Důležitou skutečností je fakt, že dlužníci – fyzické osoby podávají daňové přiznání v průběhu zdaňovacího období. Jelikož toto daňové přiznání není sestaveno na konci zdaňovacího období (kalendářního roku), fyzická osoba neuplatní nezdanitelné části základu daně, položky odčitatelné od základu daně, slevy na dani (vyjma 1/12 za každý započatý měsíc slevy na poplatníka dle § 35ba odst. 1 písm. a) ZDP) a daňové zvýhodnění (vyjma 1/12 za každý započatý měsíc daňového zvýhodnění na dítě podle § 35c odst. 1). Neuplatněné nezdanitelné části základu daně, položky odčitatelné od základu daně, slevy na dani a daňové zvýhodnění poplatník uplatní v daňovém přiznání, kde daň vyměřená na základě podaného daňového přiznání v průběhu roku se považuje za zálohu na daň.⁶⁴

3.3.2 Zákon o rezervách

Zákon č. 593/1992, o rezervách ve svém ustanovení § 4 odst. 1 stanoví, že rezervy a opravné položky dlužník ruší ke dni předcházejícímu den vstupu do likvidace rozhodnutí o konkursu.

Věřitel, který řádně a včas podal přihlášku do insolvenčního řízení, a který tuto pohledávku vedl ve svém účetnictví, je oprávněn tvořit opravné položky k nepromlčeným pohledávkám. Tyto opravné položky jsou výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů a lze je tvořit až do výše jejich rozvahové hodnoty. Pokud insolvenční správce, věřitel nebo dlužník pohledávku účinně popřel, musí věřitel opravnou položku do výše popření zrušit. Dále se opravné položky ruší na základě výsledků insolvenčního řízení.⁶⁵ „Opravné položky nelze vytvářet v tom zdaňovacím období, v němž dojde ke vstupu do likvidace nebo k prohlášení konkursu, a dále v průběhu likvidace a v průběhu insolvenčního řízení v době trvání účinků prohlášení konkursu.“⁶⁶ Účetní opravné položky účetní jednotka vytváří.

⁶⁴ § 38gb ZDP

⁶⁵ § 8 odst. 1 ZoR a § 8 odst. 2 ZoR

⁶⁶ § 5a odst. 1 ZoR

3.3.3 Zákon o dani z přidané hodnoty

Daňové přiznání k dani z přidané hodnoty je dlužník povinen podat za zdaňovací období končící dnem, který předchází dni nabytí účinnosti rozhodnutí o úpadku, do 30 dnů od skončení zdaňovacího období. Zdaňovací období po nabytí účinnosti rozhodnutí úpadku začíná tímto dnem a končí posledním dnem tohoto kalendářního měsíce. Každým dalším zdaňovacím obdobím je kalendářní měsíc. Během insolvenčního řízení je zdaňovacím obdobím kalendářní měsíc.⁶⁷ Za zdaňovací období v době probíhajícího insolvenčního řízení až do dne, kdy došlo k ukončení insolvenčního řízení je lhůta pro podání daňového přiznání 25 dnů od skončení zdaňovacího období.⁶⁸

Je-li věřitel i dlužník plátce daně z přidané hodnoty, vzniká věřiteli možnost opravit výše daně podle § 44 ZDPH. Tuto opravu může učinit plátce, kterému při uskutečnění zdanitelného plnění vznikla povinnost přiznat daň a jehož pohledávka vznikla nejpozději 6 měsíců před rozhodnutím o úpadku dlužníka a doposud nezanikla. V praxi se jedná o to, že pokud věřitelova přihláška byla včas a řádně podána a zjištěna insolvenčním správcem, pak má věřitel možnost vystavit daňový doklad dle § 46 ZDPH, na kterém si odvedenou daň bude nárokovat zpět. Nejde tedy o opravu základu daně, pouze o nárokování daně z přidané hodnoty.

Věřitel opraví výši daně na výstupu z hodnoty zjištěné pohledávky v případě, že

- se dlužník nachází v insolvenčním řízení a insolvenční soud rozhodl o způsobu řešení jeho úpadku konkursem,
- věřitel přihlásil svou pohledávku včas, tato pohledávka byla zjištěna a v insolvenčním řízení se k ní přihlíží,
- věřitel doručil dlužníkovi daňový doklad podle § 46 ZDPH,
- věřitel a dlužník nejsou a ani v době vzniku pohledávky nebyly
 - o osobami blízkými,
 - o osobami kapitálově spojenými (výše podílu představuje nejméně 25 % základního kapitálu nebo 25 % hlasovacích práv těchto osob),
 - o společníky téže společnosti, jsou-li plátcí.

⁶⁷ § 99b odst. 1 ZDPH

⁶⁸ § 101 odst. 2 ZDPH

Opravu výše daně nelze provést, pokud dlužník přestal být plátcem, po uplynutí 3 let od konce zdaňovacího období, ve kterém se uskutečnilo původní zdanitelné plnění. Využije-li věřitel možnost snížit výši daně, je dlužník povinen snížit svou daň na vstupu u přijatého zdanitelného plnění o částku daně opravenou věřitelem, a to ve výši v jaké uplatnil odpočet daně z přijatého zdanitelného plnění. Takto vzniklá pohledávka správce daně je pohledávkou za majetkovou podstatou.

Pokud je úpadce plátce daně z přidané hodnoty, zpeněžení majetkové podstaty podléháje předmětem této daně. Uskutečňoval-li plátce plnění s nárokem na odpočet daně i plnění bez nároku na odpočet daně, nesmí zapomenout, že pro výpočet vypořádacího koeficientu podle § 76 odst. 3 ZDP se nezapočítává prodej dlouhodobého majetku, pokud tento majetek plátce využíval pro své ekonomické činnosti.

3.3.4 Zákonné opatření senátu o dani z nabytí nemovitých věcí

Předmětem daně z nabytí nemovitých věcí je úplatné nabytí vlastnického práva k nemovitostem. Poplatníkem daně je nabyvatel vlastnického práva.⁶⁹ Základem daně je cena dosažená prodejem nemovité věci v rámci insolvenčního řízení.

3.3.5 Zákon o dani silniční

Předmětem daně silniční je silniční motorové vozidlo a jejich přípojná vozidla, která jsou registrována a provozována v České republice a jsou používána poplatníkem daně z fyzických nebo právnických osob v souvislosti s podnikáním popř. samostatně výdělečnou činností. Proto, pokud je dlužníkův úpadek řešen konkursem, nemusí být jeho motorová a přípojná vozidla předmětem daně silniční, nejsou-li používána. Ovšem v době před rozhodnutím řešení úpadku dlužníka konkursem tato vozidla předmětem daně byly, a proto je potřeba za dobu jejich užívání k podnikatelské činnosti podat daňové přiznání. Daňové přiznání podává insolvenční správce nejpozději do 31. ledna kalendářního roku následujícího po uplynutí zdaňovacího období.⁷⁰

⁶⁹ § 1 odst. 1 písm. b) ZOS

⁷⁰ § 15 odst. 1 ZDS

3.3.6 Zákon o dani z nemovitých věcí

V žádném ustanovení zákona o dani z nemovitých věcí se neupravuje případ, kdy je poplatníkem daně dlužník, jehož úpadek je řešen formou konkursu. Pokud má dlužník ve své majetkové podstatě nemovitou věc, je povinen platit daň z nemovitých věcí za stejných podmínek jako by v úpadku nebyl.

Pokud se v kupní smlouvě kupující a prodávající dohodnou, že povinnost zaplatit daň z nemovitých věcí přechází na kupujícího, potom má povinnost kupující zaplatit daň z nemovitých věcí, a to i v případě, že nebyl majitelem nemovité věci k prvnímu dni daného roku.

4 Vyhodnocení konkursního řízení v praxi

První dvě kapitoly diplomové práce se zabývaly insolvenčním řízením v návaznosti na právní, účetní a daňové hledisko konkursu teoreticky. Tato kapitola se bude zabývat konkrétním konkursním řízením.

4.1 Seznámení s firmou PROMAG CZ s.r.o.

Obchodní korporace PROMAG CZ s.r.o., IČ: 25821148, byla založena 22. září 1998 pod prvotním názvem ASVOI s.r.o., který byl změněn 16. května 2007. Předmětem této společnosti byl původně nákup zboží za účelem dalšího prodeje a natěračské práce. Svou činnost změnili postupně na realitní činnost, provádění veřejných dražeb, provádění jednoduchých a drobných staveb, jejich změn a odstraňování, výrobu porcelánových, keramických a sádrových výrobků a výroba, obchod a služby.

Podnikání obchodní korporace ASVOI s.r.o. bylo již od začátku zvláštní. V prvním roce, kdy podnikala 4 měsíce, neuskutečnila ani jeden obchod. Proto v roce 1998 byla výsledkem jejího hospodaření ztráta 12 000,- Kč. V následujícím roce začala generovat výnosy, ovšem nebyly tak vysoké, aby pokryly náklady, a proto i v roce 1999 byla ve ztrátě 25 000,- Kč. Firma byla ve ztrátě až do roku 2005, kdy poprvé vykázala zisk ve výši 125 000,- Kč. V tomto roce také najala prvního zaměstnance. V následujících letech se společnosti také dařilo a dosáhla zisku 254 000,- Kč v roce 2006 a 369 000,- Kč v roce 2007 už jako PROMAG CZ s.r.o. Účetní závěrka za rok 2007 byla poslední zveřejněnou ve sbírce listin.

Majitel společnosti PROMAG CZ s.r.o., pan Ing. Ivo Štěpán, prodal 50 % svého obchodního podílu v dubnu 2007 za 50 000,- Kč a zbytek podílu v dubnu 2008 panu Jaroslavovi Pavlů za 1 350 000,- Kč.

Při nákupu podílu v roce 2007 již byla zveřejněna účetní závěrka společnosti z předešlého roku. V roce 2006 společnost generovala zisk ve výši 254 000,- Kč a měla hodnotu 283 000,- Kč (čistá aktiva po odečtení závazků). Obchodní podíl, který pan Pavlů kupoval, byl ve výši 141 500,- Kč (50 % z 283 000,- Kč).

510 000,- Kč (netto aktiva) – 227 000,- Kč (cizí zdroje) = 283 000,- Kč (hodnota společnosti)

$$\frac{283\,000,-\text{Kč}}{2} = 141\,500,-\text{Kč}$$

V následujícím roce tj. v roce 2008 společnost byla v zisku ve výši 369 000,- Kč. Kupující si měl zjistit z veřejně dostupných zdrojů ekonomický stav společnosti, neboť po odečtení závazků od čistých aktiv, byla hodnota společnosti 132 000,- Kč.

510 000,- Kč (netto aktiva) – 378 000,- Kč (cizí zdroje) = 132 000,- Kč (hodnota společnosti)

$$\frac{132\,000,-\text{Kč}}{2} = 66\,000,-\text{Kč}$$

Obchodní podíl pana Pavlu se během jednoho roku snížil o 75 500,- Kč na částku 66 000,- Kč. Na základě účetní závěrky z roku 2007 neměl účetní podíl společnosti hodnotu, za kterou byl prodán. Jeho cena byla výrazně vyšší – 1 350 000,- Kč.

4.2 Zahájení insolvenčního řízení

V poslední účetní závěrce, která je zveřejněná ve sbírce listin tj. v účetní závěrce roku 2007, se společnost PROMAG CZ s.r.o. jevila jako prosperující společnost, která přes prvotní potíže začala generovat zisk, a začalo se jí dařit. Ovšem dne 07. 07. 2010 byl na společnost podán návrh na zahájení insolvenčního řízení, spojený s návrhem na prohlášení konkursu paní Jitkou Hausknechtovou (viz Příloha č. 2). Insolvenčnímu řízení byla přidělena spisová značka KSOS 39 INS 7547/2010.

Navrhovatelka byla zaměstnankyně společnosti PROMAG CZ s.r.o. Pracovní poměr byl uzavřen dne 02. 05. 2008 na dobu neurčitou, na pozici dělnice, v rozsahu 40 hodin týdně. Insolvenční návrh byl navržen z důvodu nevyplacené mzdy za období od 01. 04. 2009 do 14. 05. 2009 a nevyplacené náhrady mzdy ve výši 60 % mzdy od 15. 05. 2009 do 31. 05. 2010. Dlužník uhradil navrhovatelce v prosinci roku 2009 částku 4 000,- Kč. Celkový dluh společnosti za paní Hausknechtovou byl ke dni podání insolvenčního návrhu 86 753,- Kč.

Věřitelce bylo známo, že společnost má dluh vzniklý z nezaplacené mzdy a náhrady mzdy k věřiteli panu Vladislavovi Konečnému. Dlužnice měla důvodné podezření, že dlužník za ní neplatí zákonem předepsané sociální a zdravotní pojištění, a proto bylo zřejmé, že má závazky také vůči OSSZ Bruntál, případně vůči Všeobecné zdravotní pojišťovně.

Na základě těchto informací měla navrhovatelka za to, že se dlužník nachází v úpadku, neboť měl více věřitelů a peněžité závazky ve lhůtě splatnosti delší než 30 dnů po jejich splatnosti, které není schopen plnit. Dále se paní Hauksnechtová domnívala, že jsou splněny podmínky pro prohlášení konkursu na majetek dlužníka.

Krajský soud v Ostravě zahájil tentýž den insolvenční řízení a zveřejnil v insolvenčním rejstříku vyhlášku o zahájení insolvenčního řízení ve věci dlužníka PROMAG CZ s.r.o. Tímto okamžikem nastaly účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení (viz Kapitola 3.1.2.1. Účinky zahájení insolvenčního řízení).⁷¹ Soud prostřednictvím veřejného rejstříku vyzval všechny dlužníkovi věřitele k uplatnění svých přihlášek, a to formou přihlášky pohledávky. Krajský soud v Ostravě dne 20. 07. 2010 vyzval dlužníka, aby se ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení usnesení vyjádřil k insolvenčnímu návrhu a aby doložil seznam majetku včetně pohledávek s uvedením jeho dlužníků, seznam závazků s uvedením jeho věřitelů a seznam zaměstnanců.⁷² Dále vyzval věřitele, aby potvrdili své pohledávky vůči této společnosti.

4.3 Usnesení o úpadku a prohlášení konkursu

Společnost PROMAG CZ s.r.o. se ani po opětovné výzvě k vyjádření k insolvenčnímu návrhu nevyjádřil. Proto insolvenční soud ve svém usnesení o úpadku nejen ustanovil insolvenční správkyni, paní Mgr. Ing. Evu Hepperovou, ale současně vyzval věřitele, kteří doposud nepřihlásili své pohledávky, aby tak učinili nejpozději do 30 dnů ode dne zveřejnění usnesení o úpadku, nařídil přezkumné jednání a svolal schůzi věřitelů.

⁷¹ Dle § 109 IZ

⁷² Dle § 104 odst. 1 IZ

Insolvenční soud v tomto případě nemohl uložit insolvenčnímu navrhovateli – paní Hausknechtové, aby uhradila zálohu na náklady insolvenčního řízení. Navrhovatelka byla zaměstnankyní dlužníka a její pohledávka vycházela pouze z pracovněprávních nároků.⁷³

Krajský soud v Ostravě dne 12. 11. 2010 rozhodl o způsobu řešení úpadku společnosti PROMAG CZ s.r.o. konkursem, neboť v zákonné lhůtě nepodal žádost o řešení úpadku společnosti reorganizací (viz Příloha č. 3).

4.4 Přezkum přihlášených pohledávek

Dle usnesení o úpadku dlužníka byla insolvenčním soudem stanovena 30 denní lhůta pro přihlášení pohledávek věřitelů. Jelikož se přihlášky do insolvenčního řízení mohou podávat od zahájení insolvenčního řízení, měli věřitelé celkem 137 dnů na to, aby přihlásili své pohledávky.

Svůj nárok na přihlášení pohledávek v insolvenčním řízení uplatnilo celkem 21 věřitelů a přihlásili pohledávky v celkové výši 4 254 981,94 Kč. Jistiny pohledávek byly ve výši 4 116 622,66 Kč, příslušenství bylo ve výši 138 359,28 Kč (tj. 3,25 % z celkové výše přihlášených pohledávek). Celkem 6 věřitelů mělo vykonatelnou pohledávku a jeden věřitel měl pohledávku zajištěnou.

V seznamu přihlášených pohledávek byly evidovány i přihlášky, které se zakládají na pracovněprávních nárocích. Jednalo se o přihlášky č. 1, č. 2 a č. 5. Tyto přihlášky nejsou předmětem přezkumného řízení. Tyto přihlášky jsou uplatňovány přímo k rukám insolvenční správkyně. Celkově mzdové nároky z pracovněprávních vztahů byly ve výši 285 060,- Kč a insolvenční správkyně jejich výši uznala.

Tabulka 4.1: Dílčí členění přihlášených pohledávek

Dílčí členění přihlášených pohledávek v Kč		
pohledávky vykonatelné	pohledávky nevykonatelné	pohledávky zajištěné
1 544 967,29	2 710 014,65	828 216,84

Zdroj: Vlastní zpracování

⁷³ § 108 odst. 1 IZ

4.4.1 Pohledávky za majetkovou podstatou

Pohledávky za majetkovou podstatou upravuje § 168 IZ. Insolvenční správkyňe evidovala celkem 8 pohledávek za majetkovou podstatu v celkové výši 17 874,- Kč. Správkyňe také během způsobu řešení úpadku společnosti PROMAG CZ s.r.o. zjistila pohledávky za majetkovou podstatou

- daň z nemovitosti za rok 2011 a rok 2012 ve výši 7 060,- Kč
- nájem pozemku za období 01. 01. 2011 - 27. 01. 2012 ve výši 9 589,- Kč,
- vodné za období 01. 01. 2011 - 15. 06. 2011,
- daň silniční za rok 2011 a
- pojistné za pí. Hausknechtovou vůči VZP za období 01. 01. 2010 - 06. 10. 2010.

4.5 Soupis majetkové podstaty

Na základě zjištěného úpadku, vyzvala insolvenční správkyňe dne 22. 10. 2010 dlužníka k jednání, na kterém chtěla převzít veškerý majetek podniku včetně práv a povinností, pohledávek a závazků. Toho chtěla dosáhnout předáním

- pokladní hotovosti,
- seznamu všech bankovních účtů,
- seznamu majetku včetně pohledávek,
- seznamu závazků,
- seznamu zaměstnanců,
- seznamu veškerých transakcí s obchodním majetkem za dobu od 07. 07. 2005 až do úpadku,
- ostatních účetních dokladů a písemností.

I přesto, že je dlužník dle IZ povinen předat insolvenční správkyňi veškeré podklady a poskytnout součinnost, jednatel společnosti PROMAG CZ s.r.o. s insolvenční správkyňi nespůlupracoval. Mgr. Ing. Eva Hepperová se proto obrátila na Katastrální úřad v Bruntále, odbor dopravy a silničního hospodářství při Městském úřadu Rýmařov a Centrální depozitář cenných papírů, aby zjistila majetkové poměry dlužníka.

Do soupisu majetkové podstaty náležela parcela o výměře 299 m² (ostatní plocha) a stavba v obci Janovice zapsané na LV 23 pro katastrální území Janušov, obec Rýmařov u Katastrálního úřadu pro Moravskoslezský kraj, Katastrální pracoviště Bruntál. Insolvenční

správkyně ocenila tento nemovitý majetek ve výši 1 200 000,- Kč. K těmto nemovitostem byly zřízeny tyto zástavní práva

- zástavní právo smluvní pro částku 950 000,- Kč pro Českou spořitelnu ze dne 15. 08. 2008,
- zástavní právo soudcovské pro částku 477 130,- Kč pro finanční úřad v Bruntále ze dne 01. 10. 2009 a
- zástavní právo soudcovské pro částku 429 305,29 Kč pro finanční úřad v Bruntále ze dne 01. 10. 2009.

Dále byl v soupisu majetkové podstaty zapsán nákladní automobil Škoda Octavia Combi a osobní automobil Peugeot 406. Uvedený majetek insolvenční správce zjistila vlastním šetřením a vzhledem k tomu, že dlužník nespolečně pracoval, nebylo možné existenci tohoto majetku zjistit, zajistit a ani ocenit.

Dne 27. 07. 2011 byl soupis majetkové podstaty doplněn, a to o nemovitý majetek, jmenovitě o přístřešek nad rampou, rampa a zpevněnou plochu u rampy. Tyto vedlejší stavby přináležejí k nemovitosti zapsané na LV 23 pro katastrální území Janušov, obec Rýmařov u Katastrálního úřadu pro Moravskoslezský kraj, Katastrální pracoviště Bruntál, které již byly zapsány v majetkové podstatě. Tento majetek byl oceněn znaleckým posudkem na částku 39 826,21 Kč a celková výše majetkové podstaty byla tedy 1 239 826,21 Kč.

V následujících měsících insolvenční správce doplnila majetkovou podstatu o finanční prostředky na bankovním účtu ve výši 109 542,- Kč a kovový regál, který byl oceněn na částku 1 000,- Kč.

4.5.1 Zpeněžení movitého majetku

Insolvenční správce v návaznosti na velice špatný stav zpeněžila v souladu s ustanovením § 283 IZ osobní automobil značky Peugeot 406, neboť automobil nacházel ve stavu nezpůsobilém k provozu, byl značně poškozen a domnívala se, že pokud by nebyl zpeněžen ihned, stal by se neprodejným. Insolvenční správce tento majetek prodala za 3 000,- Kč.

V případě druhého automobilu, který byl zařazen do soupisu majetkové podstaty, tj. automobilu Škoda Octavia Combi insolvenční správce požádala o souhlas ke zpeněžení movité věci mimo dražbu. Počet věřitelů ve věřitelském orgánu klesl pod 3, proto funkci věřitelského orgánu vykonával soud. Insolvenční správce zpeněžila v souladu se souhlasem soudu automobil Škoda Octavia Combi za částku ve výši 55 000,- Kč.

Insolvenční správce rovněž žádala Krajský soud v Ostravě o souhlas ke zpeněžení mimo dražbu v případě prodeje kovového regálu. Po jeho udělení jej prodala za nejvyšší nabídku, která byla 4 400,- Kč.

4.5.2 Zpeněžení nemovitého majetku

V případě nemovitého majetku musela insolvenční správce postupovat dle pokynů zajištěných věřitelů, neboť nemovitosti byly zatíženy zástavním právem. Zajištění věřitelé se rozhodli o zpeněžení formou veřejné dražby.

Insolvenční správce uskutečnila dobrovolnou dražbu dne 06. 10. 2011 prostřednictvím společnosti DUKRA s.r.o., která si stanovila výši odměny ve výši 2 % z ceny dosažené vydražením + 20% DPH a nezbytné náklady vynaložené na organizaci a průběh dražby. Dražba proběhla v dražebním salónku hotelu AMOS ve Fulneku. Nemovitý majetek sice vydražen byl, ale vydražitel, společnost Ronos finreal investment s.r.o. ve stanovené lhůtě nedoplatila cenu dosaženou vydražením, a proto byla dražba zmařena.

Opakovaná dražba byla provedena opět společností DUKRA s.r.o., a to za částku 2 % z ceny dosažené vydražením + 20% DPH. Jelikož byla předešlá dražba zmařena z viny vydražitele, byla opakovaná dražba provedena bezúplatně. Při opakované dobrovolné dražbě bylo sníženo nejnižší podání z 740 000,- Kč (cena stanovena znalcem) na 500 000,- Kč. Dražba proběhla 22. 12. 2011, nemovitost byla vydražena za nejnižší možnou cenu tj. 500 000,- Kč.

Vydražitel, pan Petr Lašák podmínil převzetí nemovitosti tím, že bude řádně vyklizená nejpozději do 23. 01. 2012. Insolvenční správce proto zajistila úklid v nemovitosti, který spočíval v úklidu a odvozu komunálního odpadu, starého nábytku, kovového odpadu

po výrobě, stavební sutí a zbytku polystyrenu na zateplení. Celkové náklady za práci a cestovné byly ve výši 9 100,- Kč.

Zpeněžením nemovitého majetku veřejnou dobrovolnou dražbou zanikly zástavní práva a exekuční příkazy, které se na danou nemovitost vztahovaly.⁷⁴

4.5.3 Peněžité prostředky

Insolvenční správce zjistila a do majetkové podstaty zapsala peněžní prostředky evidované na bankovním účtu vedeného v GE Money Bank ve výši 109 542,90 Kč. V průběhu řešení úpadku dlužníka na bankovním účtu společnost GE Money Bank připsala úroky ve výši 92,56 Kč.

4.6 Výpočet odměny insolvenčního správce

Je-li způsobem řešení dlužníkového úpadku konkurs, činí odměnu insolvenčního správce součet odměny určené insolvenčnímu správci z výtěžku zpeněžení zajištění určené k vydání zajištěným věřitelům a odměny určené z výtěžku zpeněžení určeného k rozdělení mezi nezajištěné věřitele. Jelikož konkursní řízení bylo ukončeno v roce 2013, bylo nutné se řídit platnou legislativou tj. vyhláškou č. 313/2007 Sb. o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů.

4.6.1 Výpočet odměny z výtěžku zpeněžení, který připadá na zajištěného věřitele

Protože byla nemovitost prodána v roce 2011, je potřeba se řídit vyhláškou č. 313/2007 Sb. v platném znění v roce 2011, kde byla odměna insolvenčního správce určená z výtěžku zpeněžení připadajícího na zajištěného věřitele stanovena ve výši 2 % z částky určené k vydání zajištěnému věřiteli.

Základem pro výpočet odměny je rozdíl mezi příjmy z prodeje zajištěného majetku a výdaji souvisejících s tímto majetkem. Majetek byl zpeněžen za 500 000,- Kč. Výdaje byly ve výši 20 570,- Kč. Výše nákladů souvisejících se zpeněžením majetku a nákladů na správu

⁷⁴ §285 IZ

majetku překročily stanovenou horní hranici, tj. nejvýše 5 % z výtěžku zpeněžení u nákladů spojených se zpeněžením a nejvýše 4 % z výtěžku zpeněžení u nákladů spojených se správou. Zajištěný věřitel k tomuto udělil souhlas 22. 06. 2012.

$$500\,000,- \text{ Kč} - 20\,570,- \text{ Kč} = 479\,430,- \text{ Kč}$$

Odměna insolvenční správce z výtěžku zpeněžení, který připadá k rozdělení mezi zajištěné věřitele, činí 2 % z částky 479 430,- Kč.

$$479\,430,- \text{ Kč} \cdot \frac{2}{102} = 9\,400,59 \text{ Kč}$$

V současné době by byla odměna insolvenčního správce z výtěžku zpeněžení, který připadá k rozdělení mezi zajištěné věřitele ve výši 9 % tj. 39 585,96 Kč. Následující tabulka určuje odměnu insolvenčního správce určenou z výtěžku zpeněžení mezi zajištěné věřitele.

Tabulka 4.2: Odměna insolvenčního správce z výtěžku zpeněžení majetkové podstaty zajištěného věřitel

Výtěžek zpeněžení v Kč	Odměna insolvenčního správce
do 1 mil	9 %
1 mil – 10 mil	90 000 + 4 % z částky přesahující 1 mil
10 mil – 50 mil	450 000 + 3 % z částky přesahující 10 mil
50 mil – 500 mil	1 650 000 + 2 % z částky přesahující 50 mil
nad 500 mil	10 650 000 + 1% z částky přesahující 500 mil

Zdroj: Vlastní zpracování

4.6.2 Výpočet odměny z výtěžku zpeněžení, který připadá na nezajištěného věřitele

Odměna insolvenční správce se stanoví z rozdílu mezi příjmy a výdaji, které se nevztahují k zajištěnému věřiteli. Majetek, který nebyl předmětem zajištění, byl zpeněžen ve výši 62 400,- Kč, peněžní prostředky činily 109 594,15 Kč. Náklady spojené se zpeněžením majetkové podstaty byly ve výši 2 737,15 Kč.

$$62\,400,- \text{ Kč} + 109\,594,15 \text{ Kč} - 2\,737,15 \text{ Kč} = 169\,257,- \text{ Kč}$$

Odměna insolvenční správkyne z výtěžku zpeněžení, který připadá k rozdělení mezi nezajištěné věřitele, při výtěžku od 0,- Kč do 10 mil Kč činila 15 %.

$$169\,257,- \text{ Kč} \cdot \frac{15}{115} = 22\,077,- \text{ Kč}$$

Jelikož je minimální výše odměny 45 000,- Kč bez daně z přidané hodnoty, insolvenční správkyne měla ještě nárok na odměnu ve výši 13 522,41 Kč.⁷⁵

Insolvenční správkyne je plátcem daně z přidané hodnoty, proto se odměna navýší o 21 %, tj. o 9 450,- Kč. Celková výše odměny včetně platné sazby daně z přidané hodnoty byla 54 450,- Kč

4.7 Konečná zpráva a rozvrh

Na základě výše uvedených údajů byla insolvenční správkyne sestavena 19. 09. 2012 konečná zpráva. Krajský soud v Ostravě ovšem do konce daného roku nevydal vyhlášku, která se měla vztahovat ke konečné zprávě, proto insolvenční správkyne dne 05. 02. 2013 upravila konečnou zprávu, a to z toho důvodu, že v roce 2013 došlo k zvýšení základní sazby daně z přidané hodnoty z 20 % na 21 %.

⁷⁵ § 1 odst. 5 vyhlášky č. 313/2007 Sb.

Tabulka 4.3: Konečná zpráva v Kč

I. Pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim na roveň postavené	391 958,-
1. Pohledávky za majetkovou podstatou (§ 168 IZ)	106 898,-
Odměna insolvenčnímu správci	89 024,-
- 1. část odměny dle § 1 odst. 2 vyhl. č. 313/2007 Sb.	9 400,59
- 2. část odměny dle § 1 odst. 3 vyhl. č. 313/2007 Sb.	22 077,-
- 3. část odměny dle §1 odst. 5 vyhl. č. 313/2007 Sb. (částka dopočtená do minimální výše odměny)	13 522,42
 Celkem odměna insolvenčního správce	45 000,-
Zvýšená o 21% DPH	9 450,-
<u>Odměna insolvenčního správce včetně DPH</u>	<u>54 450,-</u>
 - <u>Hotové výdaje ins. správce dle § 7 vyhl. č. 313/2007 Sb.</u>	<u>34 574,-</u>
o Cestovné	3 694,-
o Poštovné	503,-
o Telefonní poplatky, kancelářské potřeby	500,-
o Zpracování účetnictví	4 800,-
o Poplatek CDCP	163,-
o Náklady se správou zaj. majetku	9 100,-
o Náklady se zpeněžením zaj. majetku	10 854,-
o Náklady se správou MP (odtah vozidla)	3 960,-
o Předpokládané náklady na ukončení řízení	1 000,-
 Ostatní pohledávky za majetkovou podstatou	17 874,-
<u>Daně, poplatky, cla, pojistné</u>	<u>17 874,-</u>
- Daň z nemovitostí r. 2011	7 060,-
- Daň silniční r. 2011	488,-
- Nájem pozemku r. 2011 a r. 2012	9 589,-
- Odběr vody r. 2012	528,-
- VZP	209,-
2. Pohledávky postavené na roveň pohledávkám za MP (§ 169 IZ)	285 060,-
Pracovněprávní pohledávky zaměstnanců	245 060,-
Jitka Hausknechtová	74 585,-
Vladislav Konečný	45 772,-
Zdeněk Vodička	124 703,-
 Pohledávky úřadu práce za náhradu mzdy	40 000,-
II. Náklady spojené se zajištěnými pohledávkami	20 570,-
- Náklady se zpeněžením	11 470,-
- Náklady se správou	9 100,-
III. Zpeněžení majetkové podstaty	671 994,15
Nemovitý majetek – zajištěný majetek	500 000,-
Movitý majetek	62 400,-
Finanční prostředky v bance	109 594,15

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 4.2: Konečná zpráva obsahuje rekapitulaci zpeněžení majetkové podstaty, pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou.

Zajištěný věřitel si zde zjistí, že majetek, který byl předmětem zajištění, byl zpeněžen ve výši 500 000,- Kč. Náklady na správu a zpeněžení činily 20 570,- Kč a odměna insolvenční správkyňe ze zpeněžení zajištěného majetku byla ve výši 9 400,59 Kč bez DPH, 11 375,- Kč včetně DPH. K vyplacení zajištěnému věřiteli byla tedy částka ve výši 468 055,- Kč.

Nezajištěný majetek byl zpeněžen v celkové hodnotě 171 994,15 Kč (movitý majetek ve výši 62 400,- Kč a finanční prostředky ve výši 109 594,15 Kč). Od částky získané zpeněžením odečteme výdaje spojené se správou majetkové podstaty ve výši 2 737,15 Kč, odměnu insolvenční správkyňe ve výši 26 492,- Kč (22 077,- Kč bez DPH) a získáme částku připadající na nezajištěné věřitele tj. 142 648,- Kč. V průběhu insolvenčního řízení bylo insolvenční správkyňí Mgr. Ing. Evou Hepperovou vyplaceno na pohledávkách za majetkovou podstatou částka 27 733,- Kč, proto částka určená k poměrnému uspokojení pohledávek byla ve výši 114 915,- Kč.

Pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky na roveň jim postavené byly ve výši 302 934,- Kč. V porovnání s částkou připadající na nezajištěné věřitele jsou pohledávky za majetkovou podstatou a na roveň jim postavené je tato částka vyšší.

Insolvenční správkyňe má dle IZ povinnost přednostně uhradit pohledávky za majetkovou podstatou. V tomto případě ani tyto pohledávky nebudou uspokojeny v plné výši.

$$\frac{114\,915,-\text{ Kč}}{302\,934,-\text{ Kč}} \cdot 100 = 37,90 \%$$

Uspokojení pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávek jim na roveň postavené budou do výše 37,90 % pohledávky. Ostatní pohledávky tj. 62,10 % pohledávek za majetkovou podstatou a pohledávky, které byly přihlášeny do insolvenčního řízení a nebyly zajištěné, nebudou uspokojeny vůbec.

Tabulka 4.4: Návrh na uspokojení pohledávek

č. PP	Jméno věřitele	Důvod vzniku pohledávky	Výše pohledávky v Kč	Poměrné uspokojení v Kč
1	Hausknechtová Jitka	Mzda	74 585,-	28 293,-
2	Konečný Vladislav	Mzda	45 772,-	17 363,-
3	Vodička Zdeněk	Mzda	124 703,-	47 305,-
	Úřad práce v Bruntále	Vyplacené mzdy	40 000,-	15 174,-
	Finanční úřad Bruntál	Daň z nemovitosti	7 060,-	2 678,-
	Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových	Nájemné	9 589,-	3 637,-
	VaK Bruntál a.s.	Vodné	528,-	200,-
	Finanční úřad Bruntál	Silniční daň	488,-	185,-
	VZP ČR	Pojistné za zaměstnance	209,-	79,-
	Celkem		302 934,-	114 915,-

Zdroj: Vlastní zpracování

Krajský soud schválil konečnou zprávu a následně zrušil konkurs 16. 07. 2013. Po usnesení o zproštění funkce správce a usnesení o skončení řízení byla společnost PROMAG CZ s.r.o. vymazána z obchodního rejstříku.

4.8 Účetní operace, daňová tvrzení během konkursu

Dne 21. 10. 2010 Krajský soud v Ostravě vydal usnesení o úpadku společnosti PROMAG CZ s.r.o. V tento den přecházejí práva a povinnosti společnosti na insolvenční správce. Za období od 01. 01. 2010 do 20. 10. 2010 si dlužník sestavoval daňová tvrzení sám.

4.8.1 Účetní operace a jejich vliv na daň z příjmů právnických osob

Insolvenční správce si do účetního programu navedla stavy účtů k 20. 10. 2010 (den předcházejícímu dni úpadku) tj. účetní stavy zjištěné z mezitímní účetní závěrky.

Tabulka 4.5: Počáteční rozvaha k 21. 10. 2010

Účet	Popis	Aktiva (CZK)	Pasiva (CZK)
022.100	Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	400 000,-	
082.100	Oprávky k samostatným movitým věcem a souborem movitých věcí	-40 000,-	
221.200	Bankovní účty - ČS, a.s	490 000,-	
311.200	Pohledávky z obchodních vztahů – dlouhodobé	77 000,-	
321.100	Závazky z obchodních vztahů		294 000,-
321.200	Závazky z obchodních vztahů – dlouhodobé		84 000,-
411.100	Základní kapitál		100 000,-
428.100	Nerozdělený zisk minulých let		449 000,-

Zdroj: Vlastní zpracování

První účetní operace spočívaly v narovnání účetního stavu se stavem skutečným. Pohledávky, které dlužník evidoval, neexistovaly a bankovní zůstatek nebyl shodný. Proto ihned k 21. 10. 2010 insolvenční správce provedla odpis pohledávky ve výši 77 000,- Kč a snížila bankovní zůstatek o 378 491,40 Kč. Jelikož byly obě položky aktivní, jejich snížení se promítlo do nedaňových nákladů.

Krajský soud v Ostravě dne 12. 11. 2010 vydal usnesení o způsobu řešení dlužníkovy úpadku konkursem. K tomuto datu insolvenční správce vznikla povinnost podat daňové přiznání k dani z příjmů právnických osob. Daňové přiznání bylo podáno za období od 21. 10. 2010 do 12. 11. 2010. Během této doby vznikly společnosti výše uvedené nedaňové náklady a daňové výnosy ve výši 0,96 Kč (úroky z běžného účtu). Vzhledem k nedaňovým výdajům a velice nízkým výnosům nevznikla povinnost odvést daň. V následujícím zdaňovacím období tj. od 13. 11. 2010 do 31. 12. 2010 (účetní jednotka účtovala v kalendářním roce) vznikl pouze výnos z titulu úroku z běžného účtu ve výši 1,88 Kč, proto ani v tomto období nevznikla povinnost přiznat a zaplatit daň.

V roce 2011 insolvenční správce zjistila, že společnost vlastní majetek, který nemá evidován v účetnictví. Jednalo se o automobil Peugeot, automobil Škoda a veškerý nemovitý majetek, proto jej ocenila a vložila do evidence majetku.

Vzhledem k tomu, že v nemovitosti se nacházel odpad, stavební suť a starý nábytek, insolvenční správkyňe zajistila úklid, a proto společnosti začaly vznikat pohledávky za majetkovou podstatou z titulu správy majetku.

Mezi další pohledávky za majetkovou podstatou patřil znalecký posudek, poplatek za ověřování podpisů, nájem pozemku, na kterém stála nemovitost, daň z nemovitosti, daň silniční, náklady na odtah vozidla, poštovné, cestovné, náklad na zpracování účetnictví aj. Stroj, který účetní jednotka evidovala insolvenční správkyňe nenalezla, a proto jej vyřadila na vrub nedaňovým nákladům.

Insolvenční správkyňe v roce 2011 zpeněžila oba automobily a nemovitost v celkové výši 558 000,- Kč. Mezi její další výnosy patřily úroky z bankovních účtů v částce 11,09 Kč.

Za tento rok byla společnost PROMAG CZ s.r.o. v účetní ztrátě 837 761,- Kč. Na tomto výsledku hospodaření mělo velký vliv ocenění nemovitého majetku, který byl insolvenční správkyňi oceněn na 1 000 000,- Kč, a při jeho prodeji se toto ocenění projevilo v daňových nákladech, přičemž se tato nemovitost vydražila pouze ve výši 500 000,- Kč. Ovšem tato účetní ztráta byla ovlivněna i náklady, které se nepovažují za náklady na dosažení, zajištění a udržení příjmů, ve výši 363 530,- Kč. Tato částka obsahovala neuhrazenou daň z nemovitostí ve výši 3 530,- Kč a odepsání stroje, který nebyl nalezen v částce 360 000,- Kč. Daňová ztráta proto byla ve výši 474 231,- Kč. Z důvodu daňové ztráty ani v roce 2011 nevznikla povinnost přiznat a zaplatit daň z příjmů právnických osob.

V následujícím roce tj. v roce 2012 došlo k prodeji posledního majetku sepsaného v majetkové podstatě (kovový regál), a proto insolvenční správkyňe zpracovala konečnou zprávu ke dni 19. 09. 2012. Účetní období proto trvalo od 01. 01. 2012 do 19. 09. 2012.

Výnosy v roce 2012 byly ve výši 4 440,16 Kč (prodej kovového regálu ve výši 4 400,- Kč a úroky z bankovního účtu ve výši 40,16 Kč), náklady byly ve výši 1 198,- Kč z titulu nájmu pozemku a odběru vody v nemovitosti. Účetní a daňový výsledek hospodaření byl ve výši 3 243,- Kč. Insolvenční správkyňe při výpočtu daňové povinnosti uplatnila daňovou ztrátu ve výši 2 150,- Kč, proto byl základ daně ve výši 1 093,- Kč a výsledná daňová povinnost 150,- Kč.

Vyhláška Krajského soudu v Ostravě byla vydána až 19. 02. 2013, a proto insolvenční správkyň vznikla povinnost podat daňové přiznání za období od 20. 09. 2013 do 31. 12. 2013. V tomto zdaňovacím období vykazoval výsledek hospodaření ztrátu 40,- Kč, z důvodu nízkých úroků z bankovního účtu a vyššího bankovního poplatku. Ani v tomto období nevznikla povinnost přiznat a zaplatit daň.

Insolvenční správkyň zpracovala daňové přiznání k dani z příjmů právnických osob ke dni návrhu na zrušení konkursu tj. k 24. 05. 2013, a poté zpracovala poslední daňové přiznání k dani z příjmů právnických osob ke dni nabytí právní moci usnesení o zrušení konkursu. Ani z jednoho daňového tvrzení nevznikla povinnost přiznat a zaplatit daň.

4.8.2 Silniční daň během konkursu

Společnost měla ve svém majetku dva automobily. Oba vozy, za období od úpadku do prohlášení konkursu a od prohlášení konkursu do konce účetního období tj. od 21. 10. 2010 do 12. 11. 2010 a od 13. 11. 2010 do 31. 12. 2010, nebyly používány k podnikatelské činnosti, proto insolvenční správkyň podala za každé období přiznání k dani silniční s nulovou daní. Insolvenční správkyň měla podat také daňové přiznání za období od 01. 01. 2010 do 20. 10. 2010, ale v době podání daňového přiznání jí nebyly předány doklady potřebné pro zpracování daňového přiznání, a proto bylo jeho podání znemožněno dle § 244 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňové přiznání k dani silniční.

V roce 2011 byla obě auta prodána. Osobní automobil Peugeot v dubnu 2011 a nákladní automobil Škoda Octavia Combi v červnu roku 2011. Obě auta byla použita k ekonomické činnosti v měsíci prodeje, neboť bylo potřeba auto převést. Proto vznikla daňová povinnost ve výši 488,- Kč. Insolvenční správkyň poté odhlásila dlužníka od daně silniční k 31. 12. 2011.

4.8.3 Daň z nemovitostí během konkursu

V majetkové podstatě společnosti se nacházela stavba a pozemek. Z tohoto důvodu byla insolvenční správkyň povinna podat daňové přiznání k dani z nemovitostí na rok 2011. Daň byla ve výši 7 060,- Kč.

Jelikož byla nemovitost 22. 12. 2011 vydražena ve veřejné opakované dražbě, nebyla insolvenční správce oprávněna podat daňové přiznání k dani z nemovitostí za rok 2012, neboť dle zákona č. 338/1992 Sb, o dani z nemovitostí je poplatníkem vlastník nemovitosti.⁷⁶ Dlužník byl odhlášen od daně ke dni 31. 12. 2011.

⁷⁶ § 3 odst. 1 ZDN a § 8 odst. 1 ZDN

5 Závěr

Insolvence je v dnešní době stále více aktuálním a diskutovaným tématem, a to nejen mezi odborníky, ale i mezi laickou veřejností. Běžní občané se o toto téma zajímají především z toho důvodu, že zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) umožnil tzv. oddlužení, kdy se těmto osobám nabízí možnost se po pěti letech zbavit svých dluhů. Podnikatelé – především jednatelé obchodních korporací se o insolvence zajímají především z důvodu platnosti nového občanského zákoníku. Od 01. 01. 2014 je v platnosti zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, který zavádí ručení statutárních orgánů. V určitých případech soud může rozhodnout, že statutární orgán ručí za závazky korporace, pokud měl podat insolvenční návrh a nepodal jej. Toto doprovází zákaz vykonávat funkci statutárního orgánu na 3 roky.

Stávající insolvenční zákon na rozdíl od předchozí právní úpravy dává dlužníkovi více možností řešení jeho úpadku a zároveň dává věřitelům více pravomocí a možností se zapojit do průběhu insolvenčního řízení, a tím ho i ovlivnit. Zákon č. 294/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů zavádí tzv. rotace insolvenčního správce.

Důvodem pro zavedení rotačního systému bylo především zamezení vzniku nežádoucích vztahů v insolvenčním řízení. Zakotvení rotačního způsobu určování insolvenčních správců pro konkrétní insolvenční řízení má zajistit co možná nejspravedlivější distribuci insolvenčních věcí a zároveň zabránění nežádoucích vazeb v insolvenčním řízení.

V teoretické části je charakterizován vývoj právní úpravy úpadkového práva, jsou vysvětleny zásady insolvenčního řízení, definovány subjekty insolvenčního řízení i formy řešení úpadku dlužníka. Insolvenční právo je velice obsáhlé, proto je dále diplomová práce zaměřena na formu řešení úpadku konkursem, a to v právních, účetních a daňových souvislostech

Praktická část vyhodnocuje celkový průběh insolvenčního řízení společnosti s ručením omezeným PROMAG CZ s.r.o., jehož úpadek je řešen formou konkursu. Zabývá se zahájením insolvenčního řízení, usnesením o úpadku a prohlášením konkursu, přezkumem

pohledávek, soupisem majetkové podstaty, výpočtem odměny insolvenčního správce, konečnou zprávou a rozvrhem. Dále se zabývá účetními operacemi a daňovými specifiky v průběhu daného konkursu.

Proti společnosti PROMAG CZ s.r.o. bylo zahájeno insolvenční řízení dne 07. 07. 2010. Od téhož data se věřitelé přihlašovali do insolvenčního řízení a byly přihlášeny nezajištěné pohledávky ve výši 3 426 765,10 Kč a zajištěné pohledávky ve výši 3 828 216,84 Kč. Při zhlédnutí tabulky č. 4.4. Počáteční rozvaha k 21. 10. 2010, kterou insolvenční správce získala z mezitímní účetní závěrky dlužníka, bylo zjištěno, že účetnictví nebylo vedeno správně. V rozvaze byly závazky ve výši 378 000,- Kč. Věřitelé, kteří nepřihlásili včas své pohledávky do insolvenčního řízení byli evidováni na účtu 321.200. Tyto pohledávky představovaly 22,22 % z celkových pohledávek vedených v účetnictví. Během insolvenčního řízení vznikly pohledávky za majetkovou podstatou ve výši 302 934,- Kč.

Během konkursního řízení byl zpeněžen veškerý majetek sepsaný v soupisu majetkové podstaty. Zajištěný majetek byl zpeněžen ve výši 500 000,- Kč a ostatní majetek za 171 994,15 Kč.

Po odečtení nákladů souvisejících se zpeněžením zajištěného majetku a odměny insolvenčního správce zbylo pro zajištěného věřitele 468 055,- Kč (tj. 56,51 % z přihlášené pohledávky). Pro nezajištěné věřitele zbyla po odečtení nákladů souvisejících se zpeněžením nezajištěného majetku a odměny insolvenčního správce částka ve výši 142 648,- Kč. Tato částka byla použita na úhradu pohledávek za majetkovou podstatou. Pohledávky za majetkovou podstatou byly uspokojeny z 37,90 %. Ostatní věřitele, tedy všichni nezajištění věřitelé, kteří přihlásili své pohledávky do insolvenčního řízení nebyli uspokojeni vůbec.

Konkursní řízení společnosti PROMAG CZ s.r.o. trvalo 34 měsíců (od vyhlášení úpadku až po ukončení konkursu). Insolvenční řízení trvalo poměrně dlouho, neboť dle Přílohy č. 4, kde je vypočtena průměrná délka konkursního řízení, jejíž výpočet vychází z 30 náhodných vzorků, je průměrná délka konkursního řízení stanovena na 19 měsíců.

Zde názorně vidíme, že spousta věřitelů, zejména podnikající fyzické osoby a malé společnosti s ručením omezeným, se ani do insolvenčního řízení nepřihlásí. Je to

z toho důvodu, že neví o zahájení insolvenčního řízení, nemají právní ponětí o tom, jak přihlášku vyplnit, a proto se ani nepřihlašují, nebo jejich pohledávky nejsou tak vysoké, aby jejich případné uspokojení pokrylo alespoň náklady na přihlášení do insolvenčního řízení. Velké firmy zaměstnávají přímo osoby, které se přihláškami do insolvenčního řízení zabývají, ovšem někteří věřitelé přihlašují i pohledávky nepatrné hodnoty. Dále diplomová práce poukázala na fakt, že ani přihlášení do insolvenčního řízení nezaručuje uspokojení z výtěžku zpeněžení majetkové podstaty pro nezajištěné věřitele. Zajištěný věřitel se ovšem vždy dočká uspokojení. Pro věřitele je ovšem důležité, aby se do insolvenčního řízení přihlásil, neboť pokud tak neučiní, nemůže proti takovýmto neuspokojeným pohledávkám tvořit zákonné opravné položky.

Z hlediska přebírání dlužníkovy účetnictví je potřeba si správně nastavit účtový rozvrh. Jedná se o důležitou součást celé insolvence a jde tedy o prioritní úkon s ní spojený. Je velice podstatné, aby si insolvenční správce správně pomocí analytických účtů vedl aktivní, pasivní, nákladové i výnosové účty. Tyto mu totiž velice pomůžou při sestavování konečné zprávy. Je žádané, aby insolvenční správce byl schopen v jakýkoliv okamžik určit výši závazků zjištěných, a to v dělení na jistinu, úrok, ostatní příslušenství i z hlediska podmíněnosti závazků, které se uspokojovat nebudou, závazků zajištěných, nezajištěných a závazků za majetkovou podstatou nebo jim na roveň postavené. Dále je nutná analytická evidence u nákladových účtů. Toto je důležité pro výpočet odměny insolvenčního správce. Je potřeba vědět, které náklady souvisely s nezajištěným majetkem, s majetkem zajištěným, a ty které je možné přiřadit jako hotové výdaje insolvenčního správce. Návrh analytické evidence aktivních, pasivních, nákladových a výnosových účtů viz Příloha č. 5.

Cílem této diplomové práce bylo osvětlit základní pojmy, analyzovat účetní a daňové aspekty konkursu, zprehlednit a zhodnotit tuto problematiku. Hlavním cílem bylo vyhodnocení způsobu řešení úpadku společnosti s ručením omezeným konkursem, vyhodnocení jednotlivých procesů od podání insolvenčního návrhu až po výmaz obchodní korporace z obchodního rejstříku s důrazem na řešení účetní a daňové problematiky.

K tomu aby byly dosaženy cíle vytyčené pro diplomovou práci, byly použity metody analýzy, komparace, syntézy a indukce. Domnívám se, že stanovený cíl diplomové práce byl splněn a že tato může být praktickou příručkou pro věřitele i dlužníka k orientaci v jednotlivých fázích insolvenčního řízení.

Seznam použité literatury

Odborné knihy

- [1] BAŘINOVÁ, Dagmar, Renáta HOTOVÁ a Ladislav OLŠAR. *Konkurzní řízení v praxi z pohledu věřitele i úpadce*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2006. 172 s., ISBN 80-247-0909-0.
- [2] BŘEZINOVÁ, Hana. *Ekonomické aspekty insolvenčního zákona*. Praha: BOVA POLYGON, 2009. 200 s. ISBN 978-80-7273-159-6.
- [3] CHALUPECKÁ, K., P. LAVICKÝ, J. JURENA a M. LEBEDA. *Insolvenční právo v teorii a praxi*. Brno: Tribun EU s.r.o., 2012. 214 s. ISBN 978-80-210-6038-8.
- [4] HÁSOVÁ, Jiřina a Tomáš MORAVEC. *Insolvenční řízení*. Praha: C. H. Beck, 2013. 280 s. ISBN 978-80-7400-459-9.
- [5] HOSTINSKÝ, Jan. *Věřitel v českém a evropském insolvenčním právu*. Brno: KEY Publishing s.r.o., 2009. 112 s. ISBN 978-80-7418-010-1.
- [6] KOZÁK, J., P. BUDÍN, A. DADAM a L. PACHL. *Insolvenční zákon a předpisy související. Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení. Komentář*. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2013. 1272 s. ISBN 978-80-7357-243-3.
- [7] KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2010. 1122 s. ISBN 978-80-7400-320-2.
- [8] KOZÁK, Jan a kol. *Insolvenční právo aneb Osobní bankroty začínají*. Brno: Rašínova vysoká škola, 2008. 298 s. ISBN 978-80-87001-10-3.
- [9] MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: příručka zejména pro neprávnický*. Praha: Linde, 2009. 394 s. ISBN 978-80-7201-780-5.
- [10] MARŠÍKOVÁ, Jolana a kol. *Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. Praha: Leges, 2011. 800 s. ISBN 978-80-87212-75-2.
- [11] MORAVEC, Tomáš. *Soudní pravomoc v insolvenčním řízení s evropským prvkem*. Praha: TROAS s.r.o., 2012. 124 s. ISBN 978-80-904-595-5-7.
- [12] RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. Praha: ASPI, 2008. 472 s. ISBN 978-80-7357-329-4.
- [13] SCHELLE, Karel. *Vývoj konkurzního práva*. Ostrava: KEY Publishing, 2010. 90 s., ISBN 978-80-7418-073-6.

- [14] STAVINHOVÁ, Jaruška a Petr HLAVSA. *Civilní proces a organizace soudnictví*. Brno: Masarykova univerzita, 2003. 660 s., ISBN 80-210-3271-5.
- [15] TARANDA, Petr a kol. *Insolvenční řízení*. Praha: Svaz účetních, 2009. 64 s. ISSN 1211-41378.
- [16] VONDRÁKOVÁ, Alena. *Vymáhání pohledávek*. 2. vyd, Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. 868 s. ISBN 978-80-7357-686-8.

Právní předpisy

- [17] *Insolvency Act*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011. 216 s. ISBN 978-80-7357-681-3.
- [18] Vyhláška č. 313/2007 Sb. o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů
- [19] Vyhláška č. 398/2013 Sb., kterou se mění vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů, ve znění vyhlášky č. 488/2012 Sb.
- [20] Vyhláška č. 474/2013 Sb., o odměně likvidátora, nuceného správce a insolvenčního správce některých poskytovatelů služeb na kapitálovém trhu a o náhradě jejich hotových výdajů
- [21] Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví
- [22] Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční
- [23] Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)
- [24] Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty
- [25] Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád
- [26] Zákon č. 294/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů.
- [27] Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích
- [28] Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitých věcí
- [29] Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

- [30] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
- [31] Zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů
- [32] Zákonné opatření Senátu č. 340/2013 Sb., o dani z nabytí nemovitých věcí
- [33] Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Internetové zdroje

- [34] ZOULÍK, František. *Vývoj insolvenčních řízení* [online]. [01. 09. 2013]. Dostupné z: <http://www.pravnickeforum.cz/archiv/dokument/doc-d8554v11354-vyvoj-insolvenčních-řízení/>.
- [35] PACHL, Lukáš. *Návrh souhrnné novely insolvenčního zákona – část I.* [online]. [01. 03. 2014]. Dostupné z: <http://www.konkursni-noviny.cz/clanek/navrh-souhrnné-novely-insolvenčního-zákona-část-i>.
- [36] HOROVÁ, Helena a Karel Somol. *Postavení zajištěných věřitelů v insolvenčním řízení.* [online]. [16. 10. 2013]. Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/clanek10>.
- [37] FABIANPARTNERS.CZ. *Zajištěné pohledávky v insolvenčním řízení.* [online]. [16. 10. 2013]. Dostupné z: <http://www.fabianpartners.cz/cz/insolvenční-spravce/vymáhání-pohledávek-v-insolvenčním-řízení-konkurzu/zajištěné-pohledávky-v-insolvenčním-řízení/>.
- [38] DEUTSCH, Erich, *Pohledávky v insolvenčním řízení.* [online]. [16. 10. 2013]. Dostupné z: <http://www.konkursni-noviny.cz/clanek/pohledávky-v-insolvenčním-řízení>.
- [39] BERGER, Petr. *Majetková podstata v insolvenčním řízení.* [online]. [25. 10. 2013]. Dostupné z: www.asis.cz/create_file.php?id=313.
- [40] http://insolvence.statnisprava.cz/Insolvence_stat_subjekty.aspx?pg=P&cas=201301
- [41] http://insolvenční-zakon.justice.cz/downloads/statistiky/Statisticke_udaje_za_rok_2013.pdf

Seznam zkratek

ČR	Česká Republika
DPH	daň z přidané hodnoty
DŘ	daňový řád
IŘ	insolvenční řízení
IZ	insolvenční zákon
Kč	Korun českých
kol.	kolektiv
MP	majetková podstata
mil	milion
OSSZ	Okresní správa sociálního zabezpečení
PO	právnícká osoba
ř.z.	římský zákon
Sb.	sbírka
sp. zn.	spisová značka
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
VZP	Všeobecná zdravotní pojišťovna
ZÚ	zákon o účetnictví
ZoR	zákon o rezervách
ZDP	zákon o dani z příjmů
ZDPH	zákon o dani z přidané hodnoty
ZOS	zákonné opatření senátu o dani z nabytí nemovitých věcí
ZOR	zákon o rezervách
ZDS	zákon o dani silniční
ZDN	zákon o dani z nemovitostí

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 25. 04. 2014

Bc. Martina Weczerková

Bc. Martina Weczerková

Seznam tabulek

Tabulka 1. 1: Počet prohlášených konkursů u PO	5
Tabulka 4.1: Dílčí členění přihlášených pohledávek	52
Tabulka 4.2: Odměna insolvenčního správce z výtěžku zpeněžení majetkové podstaty zajištěného věřitel.....	57
Tabulka 4.3: Konečná zpráva v Kč	59
Tabulka 4.4: Návrh na uspokojení pohledávek.....	61
Tabulka 4.5: Počáteční rozvaha k 21. 10. 2010	62

Seznam obrázků

Obrázek 2.1: Subjekty insolvenčního řízení	13
Obrázek 3.1: Typy pohledávek v IŘ.....	30

Seznam příloh

Příloha č. 1	Formulář k přihlášce pohledávky
Příloha č. 2	Insolvenční návrh
Příloha č. 3	Usnesení o prohlášení konkursu
Příloha č. 4	Vyhodnocení délky konkursů právnických osob
Příloha č. 5	Návrh analytické evidence aktivních, pasivních, nákladových a výnosových účtů